

Huddinge

Verksamhetsberättelse 2021

Vård- och omsorgsnämnd

Innehållsförteckning

Ny utgångspunkt för målbedömning	3
Sammanfattning	3
God ekonomisk hushållning	3
Årets ekonomiska resultat	4
Målbedömning	4
Bedömning av intern kontroll	5
Förbättringsområden	5
Nämndens mål och resultat	5
Nämndens mål	5
Händelser av väsentlig betydelse	17
Ekonomi.....	17
Väsentliga personalförhållanden	25
Effektivitetsanalys	28
Plan för intern kontroll.....	29
Riskreducerande åtgärder	30
Systematiska kontroller.....	31
Plan för uppföljning och insyn	32
Uppföljning	32
Konkurrensprövningsplan	34
Verksamhetsstatistik.....	35
Källförteckning.....	36
God ekonomi och effektiv verksamhet - ekonomisk hållbarhet	36
En kommun där människor trivs och växer - social hållbarhet	36
Naturkommun som tar klimatansvar - ekologisk hållbarhet.....	36

Ny utgångspunkt för målbedömning

Kommunen arbetar sedan 2021 med ny målstruktur och nya arbetsformer kring planering och uppföljning. I verksamhetsplaneringen ges nämnderna möjligheter att begränsa antalet mål och frihet att anpassa målen utifrån de målgrupper nämnderna är till för. För att underlätta uppföljning och analys av respektive nämndmål fattar nämnderna i verksamhetsplaneringen även beslut om indikatorer och etappmål för året.

I verksamhetsberättelsen tittar nämnderna i backspegeln och bedömer i vilken utsträckning årets mål har uppnåtts. I detta skede är uppnådda etappmål centralt. Indikatorerna ska dock inte ses som en absolut sanning. Indikatorerna och etappmålen uppgift är att underlätta uppföljning och analys av respektive mål. Bedömningen av måluppfyllelsen utgår från i vilken utsträckning etappmålen nåtts. Därefter adderas, om relevant, väsentlig information. Respektive målbedömning ska kortfattat motiveras så att det tydligt framgår på vilka grunder bedömningen är gjord.

Utgångspunkt för målbedömning		Exempel på vad som kan påverka bedömningen uppåt eller neråt
	I mycket hög grad uppfyllt Denna bedömning utgår från att samtliga etappmålen har uppnåtts	Ekonomi - t ex ekonomiska obalanser mellan enheter, skillnader mellan egen och extern regi, minskad eller ökad produktivitet. Ej tillräcklig anpassning till volymförändringar osv.
	I hög grad uppfyllt Denna bedömning utgår från att en tydligt tydlig majoritet av etappmålen har uppnåtts	
	Delvis uppfyllt Denna bedömning utgår från att hälften av etappmålen har uppnåtts	Övriga nämndmål Omotiverade skillnader mellan kön, ålder och geografiska områden Skillnader mellan enheter Att genomfört och redovisat arbete (aktiviteter) har lett eller förväntas leda till högre måluppfyllelse
	Ej uppfyllt Denna bedömning utgår från att majoriteten etappmål inte har uppnåtts	

Sammanfattning

God ekonomisk hushållning

Vård- och omsorgsnämndens samlade måluppfyllelse har under 2021 i hög grad uppfyllts.

Nämndens måluppfyllnad inom det ekonomiska hållbarhetsmålet - God ekonomi och effektiv verksamhet - har på totalen uppfyllts i mycket hög grad, såväl i ekonomisk effektivitet som i att vara en attraktiv arbetsgivare. Anledningen till att effektivitetsmålet i sin helhet värderas till att vara uppfyllt i hög grad, beror på att inte samtliga verksamhetsområden når en budget i balans.

Måluppfyllnaden inom det sociala hållbarhetsmålet - En kommun där människor trivs och växer - är i hög grad uppfyllt. I de fall indikatorer eller etappmål saknats, har trenden i resultat följts och analyserats. Verksamheternas arbete inom detta hållbarhetsmål följs upp och presenteras mer ingående i kvalitetsberättelser för målgrupper utifrån nämndens ansvar.

Nämndens måluppfyllnad inom det ekologiska hållbarhetsmålet - Naturkommun som tar klimatansvar - uppfylls till viss del. Ett miljömedvetet arbete sker i det dagliga inom nämndens verksamheter rörande inköp och hantering av varor. Förvaltningen behöver ställa om sina fordon till att drivas med förnyelsebara drivmedel och bedriva ett fortsatt utvecklingsarbete i att minska klimatpåverkan utifrån den mat som tillagas inom verksamheterna.

Vård- och omsorgsnämnden får på totalen anses ha en god ekonomisk hushållning.

Årets ekonomiska resultat

Resultatet för året innebär en positiv avvikelse om 26,6 miljoner kronor jämfört med budget vilket motsvarar 2,1 procent av budgetomslutningen. Jämfört med föregående år innebär årets utfall en nettokostnadsökning med 46,7 miljoner kronor.

Inom äldreomsorgen har nettokostnaden ökat med 28,3 miljoner kronor jämfört med föregående år. Detta beror till stor del på ökade volymer inom särskilt boende där volymen ökat efter den kraftiga nedgång som skedde under 2020 till följd av covid-19 samt ökade volymer inom hemtjänsten eftersom förvaltningen arbetat med nämndens mål att fler äldre ska kunna bo hemma längre. I jämförelse med budget redovisar äldreomsorgen ett överskott om 20,1 miljoner kronor. Detta består av ett volymöverskott om 34,7 miljoner kronor inom bistånd och förebyggande verksamheten och ett underskott inom utförarverksamheten med -21,9 miljoner kronor. Utöver detta redovisas ett överskott om 7,3 miljoner kronor där huvuddelen avser outnyttjade budgetmedel gällande generella statsbidrag för att säkerställa god vård inom äldreomsorgen.

Inom funktionshinderområdet har nettokostnaden ökat med 34,3 miljoner kronor jämfört med föregående år. Ökningen har primärt skett inom insatserna enligt LSS där de största ökningarna finns inom bostad med särskild service enligt LSS och daglig verksamhet enligt LSS till följd av ökade volymer. I jämförelse med budget redovisas ett överskott om 0,2 miljoner kronor inom funktionshinderområdet. Det består av ett överskott om 3,0 miljoner kronor avseende volymer samt ett underskott om -2,7 miljoner kronor inom egen regi.

Under året har pandemin påverkat resultatet med 1,6 miljoner kronor i ökade nettokostnader. I utfallet har bland annat 13,3 miljoner kronor i ökade personalkostnader och 6,7 miljoner kronor i ökade kostnader för varor och tjänster redovisats. Samtidigt har nämnden erhållit bidrag med totalt 15,9 miljoner kronor och enligt förvaltningens bedömning har kostnaderna för särskilt boende varit 5,5 miljoner kronor lägre eftersom det i början av året varit god tillgång på platser i egen regi och att behovet av externa platser därmed varit lägre.

Under året har sammantaget 30,6 miljoner kronor i bidrag redovisats avseende statsbidrag. För huvuddelen av bidragen har nettoeffekten för nämnden varit noll eftersom bidragen är förenade med motsvarande kostnader. Nämnden har även erhållit statsbidrag avseende ökade kostnader till följd av covid-19 för kostnader som redovisats under 2020. Detta har inneburit en positiv nettoeffekt för nämnden under 2021. I budgettilldelningen för 2021 erhöll nämnden medel avseende ett generellt statsbidrag för att säkerställa god vård inom äldreomsorgen vilket till del använts för att öka ersättningen inom hemtjänst och särskilt boende. Medlen har även använts för bland annat satsning på välfärdsteknik och för att täcka kostnader för skyddsutrustning under 2021.

Sammantaget för året har investeringsutgifterna uppgått till 6,2 miljoner kronor vilket innebär ett överskott om 4,4 miljoner kronor jämfört med budget. För planerade investeringar som inte slutförts under året kommer nämnden att begära att delar av de outnyttjade investeringsmedlen överförs till 2021.

Målbedömning

Målområde	Kommunfullmäktigemål	Nämndmål	Bedömning
God ekonomi och effektiv verksamhet - ekonomisk hållbarhet	Skattemedel används effektivt	Huddinges äldreomsorg och funktionshinderområde är effektiv	 I hög grad uppfyllt
	Huddinge kommun är en attraktiv arbetsgivare	Sjukfrånvaron hos medarbetare är låg	 I mycket hög grad uppfyllt
En kommun där människor trivs och växer - social hållbarhet	Lyckad skolgång och tidiga insatser lägger grunden för framtiden	Fler äldre kan bo hemma längre	 I hög grad uppfyllt
	Huddinges verksamheter präglas av kvalitet och valfrihet	Kvaliteten i omsorgen är hög då Huddinges äldre får det stöd och den hjälp de behöver	 I hög grad uppfyllt
		Kvaliteten i omsorgen är hög då Huddinges funktionshinderade får det stöd och den hjälp de behöver	 I hög grad uppfyllt
Naturkommun som tar klimatansvar - ekologisk hållbarhet	Minska klimatpåverkan	Utsläpp av koldioxid och matsvinn i storköken är på en låg nivå	 Delvis uppfyllt

Bedömning av intern kontroll

Nämndens interna kontroll sker på ett betryggande sätt.

Nämndens verksamheters arbete med kvalitet sker systematiskt och utifrån varje verksamhets basuppdrag och process i enlighet med Socialstyrelsens föreskrift om ledningssystem för kvalitet (SOSFS 2011:9). I kvalitetsarbetet följs verksamheterna upp utifrån:

- Identifierade risker, egenkontroller och åtgärder utifrån dessa
- Redovisningar av statistik eller kvalitetsregister
- Resultat i brukarundersökningar
- Systematisk uppföljning av insatser utifrån evidens eller bästa tillgängliga kunskap
- Avvikelser, synpunkter och klagomål
- Revisioner och granskningar
- Uppföljning av utförare som ingår i valfrihetssystemet

Verksamheterna identifierar även systematiskt risker kopplade till målstyrning, arbetsmiljö och ekonomisk hushållning och kopplar åtgärder eller systematiska kontroller till dessa i syfte att minska och förebygga risken. Nämndens större utmaningar kommuniceras i nämndens yttrande till inriktningsärendet och de identifierade risker som senare kvarstår lyfts till internkontrollplanen i nämndens verksamhetsplan.

Förbättringsområden

Nämndens större utmaningar och förbättringsområden identifieras i inriktningsärendet för planeringsperioden och konkretiseras årligen i nämndens verksamhetsplan. Vård- och omsorgsnämndens arbete under kommande planeringsperiod för att nå en ökad måluppfyllelse kommer bland annat att fokusera på:

- Fortsatta åtgärder för att få en budget i balans inom samtliga verksamhetsgrenar.
- Framtagande av metod och process för arbete med effektivitetsanalyser.
- Utveckla digitala lösningar och välfärdsteknik med målet att frigöra resurser.
- Öka kvalitet i arbetet genom att göra brukare och kunder mer delaktiga i stödet, vården och omsorgen som ges.
- Utökad samverkan inom regional och kommunal hälso- och sjukvård för en god och nära vård där personcentrerad vård är i fokus.
- Utveckla arbetet med systematiska uppföljningar och införande av evidensbaserade metoder i syfte att verksamheten ska bli mer kunskapsbaserad.

Nämndens mål och resultat

Nämndens mål

Målområde: God ekonomi och effektiv verksamhet - ekonomisk hållbarhet

Kommunfullmäktigemål: Skattemedel används effektivt

Nämndmål: Huddinges äldreomsorg och funktionshinderområde är effektiv

Måluppfyllelse

😊 I hög grad uppfyllt

Motivering till bedömning av måluppfyllelse

Resultaten för indikatorerna som publicerats under året visar på en varaktig positiv trend, även om etappmålen inte nås till fullo. Funktionshinderområdet och äldreomsorgen har stadigt förbättrat sin nettokostnadsavvikelse de senaste åren. Nämnden som helhet har i mycket hög grad uppfyllt kravet på budgethållning, men det finns fortsatt ett behov av effektiviseringar för att utföraren i egen regi ska nå en budget i balans inom alla områden.

Analys

Budgethållning

Nämnden redovisar ett överskott om 26,6 miljoner kronor vilket motsvarar 2,1 procent av budgetomslutningen. Överskottet beror till stor del på lägre volymer än budgeterat, men samtidigt redovisar utföraren i egen regi underskott. Under året har underskotten minskat. Det kvarstår dock ett åtgärdsbehov inom vissa verksamheter, exempelvis hemtjänsten och personlig assistans. Sammantaget innebär det att nämnden som helhet har kunnat hålla budget men att det finns behov av ytterligare effektiviseringar för att alla områden inom socialförvaltningen ska ha en budget i balans.

Äldreomsorg

Nettokostnadsavvikelsen anger avvikelsen i procent mellan nettokostnaden och referenskostnaden. Referenskostnaden är en uträkning av kostnader som tar hänsyn till kommunens strukturella förutsättningar i form av åldersfördelning i kommun, tätortsgrad, merkostnader för löner enligt löneutjämningsmodellen etcetera och anger vad Huddinges äldreomsorg bör kosta.

Vid analys av såväl resursindex som nettokostnadsavvikelse måste hänsyn tas till att Huddinge kommun, likt övriga kommuner i region Stockholm, inte har hemsjukvård i ordinärt boende. Detta medför lägre kostnader för äldreomsorgen som helhet, vilket gör att resultatet inte rakt av är jämförbart med övriga kommuner i riket. Tumregeln är att kommuner utan hemsjukvård borde sträva efter en nettokostnadsavvikelse som är 5 procent lägre än den officiellt beräknade referenskostnaden.

Huddinge har förbättrat sin nettokostnadsavvikelse inom äldreomsorgen för fjärde året i följd. Nettokostnadsavvikelsen för äldreomsorgen ligger i 2020 års resultat 8,4 procent under det kostnadsläge som Huddinges äldreomsorg borde kosta enligt referenskostnaden. Huddinge har tillsammans med Sollentuna och Österåker haft den starkaste trendutvecklingen sedan 2016, även om det fortfarande finns kommuner bland Huddinges jämförelsekommuner som har en större nettokostnadsavvikelse.

Trend nettokostnadsavvikelse äldreomsorg (procentenheter)	2016-2020	2019-2020
Sollentuna	-18,4	-0,8
Huddinge	-16,1	-1,5
Österåker	-14,1	0,4
Haninge	-8,8	-4,8
Stockholm	-5,7	-0,9
Järfälla	-4,2	1,8
Nacka	-1,5	-3,4

Då indikatorn som publicerats under året rör perioden 2020 går det inte att dra några slutsatser kopplade till årets aktiviteter, utan måste ses som ett resultat av tidigare effektiviseringsåtgärder.

Det finns även andra faktorer som förklaring till varför nettokostnadsavvikelsen har förbättrats de senaste åren. En del handlar om de volymförändringar som skett. Antalet individer med hjälpinsatser har inte ökat i samma takt som antalet äldre i befolkningen.

Nettokostnaderna inom äldreomsorgen har dock gradvis ökat under 2021 i takt med att antalet kunder med insatser börjat återhämta sig till de volymer som rådde innan covid-19-pandemins start.

Funktionshinder

Nettokostnadsavvikelsen för LSS ligger för 2020 års resultat på 0,6 procent över referenskostnaden. Verksamheterna har dock förbättrat sin nettokostnadsavvikelse med 1,4 procent det senaste året. Sedan 2016 har Huddinge haft den starkaste trendutvecklingen utav våra jämförelsekommuner.

Trend nettokostnadsavvikelse LSS (procentenheter)	2016-2020	2019-2020
Huddinge	-4,2	-1,4
Haninge	-3,8	0,2
Sollentuna	-3,4	0,7
Stockholm	-3,2	-1,7
Nacka	-2,0	3,6
Österåker	-0,6	-1,3
Järfälla	9,0	5,9

Genomfört arbete för att öka effektiviteten i verksamheterna

Åtgärderna för verksamheten i egen regi för att nå en effektivitet har siktat på en effektiv bemanning samt att tillvarata lärdomar från pandemitiden. Genomlysning och optimering av scheman har genomförts enligt den så kallade Stortorpsmodellen och pågår i hela verksamheten för att anpassa dessa efter brukarnas behov, minska andelen timanställda och hitta effektiva lösningar för att medarbetare ska kunna erbjudas den anställningsgrad som hen önskar. Till hjälp i detta arbete har bemanningscontroller gett stöd till enheterna. De allra flesta enheter inom egen regi har påbörjat arbetet och man har kommit olika långt i sitt arbete.

Ett resultat av arbetet är att självkostnadspriset för en utförd hemtjänsttimme har minskat under året. I december 2020 kostade en hemtjänsttimme i egen regi 635 kr att utföra. I december 2021 har denna kostnad minskat till 592 kr per timme.

Ett ytterligare bemanningsprojekt har genomförts som syftat till att ta fram arbetssätt för en hållbar och effektiv vikariehantering. Detta utvecklingsarbete är i sin slutfas, processer är identifierade och de problem som identifierats i processen har rättats till.

Tillgång till schema och uppföljningsverktyg bedöms kunna bidra till ytterligare optimering av scheman. Arbetet behöver fortsatt följas under längre tid för att se den totala effekten av åtgärderna.

Under året har arbete också genomförts för att skapa en enhetlighet inom verksamheterna i egen regi. Arbetet har till stor del gått enligt plan och en ökad effektivitet har bland annat kunnat ses i att verksamheterna i högre utsträckning nyttjar varandras kompetens genom att kunskap och arbetssätt har kunnat delas mellan sektionerna. Gemensamma rutiner och styrdokument har färdigställts, även om en del av arbetet omprioriterats utifrån rådande omständigheter med pandemin.

Digitaliseringssatsningar inom socialförvaltningen syftar till att skapa förutsättningar för en effektivare verksamhet. Under året har aktiviteter påbörjats eller genomförts som handlat om att processoptimera arbetet genom exempelvis automatisering/robotiseringar, öka möjligheten till samarbete och kommunikation genom utvecklandet av en digital arbetsplats samt utvecklande av digital välfärdsteknik som till exempel larm och tillsyn¹. Visst arbete som varit planerat för att öka användandet av digital teknik har försenats på grund av den globala bristen av digitala komponenter vilket försenat inköp av digitala hjälpmedel.

Inom personlig assistans-verksamheten har man infört elektronisk tidsredovisning för rapportering till Försäkringskassan². Detta har lett till tidsbesparingar då arbetet medfört en snabbare handläggning och personal har kunnat lägga mer tid i verksamhet istället för på administration.

¹ Se bilaga - Statusrapport över socialförvaltningens digitaliseringsaktiviteter 2021

² ELT, elektronisk tidsredovisning för assistansersättning - ett webbgränssnitt för att digitalt redovisa personlig assistans till Försäkringskassan.

Indikatorer	2019	2020	2021	Etappmål	Målvärde 2030
Resursindex äldreomsorg	71	73		74	
Resursindex LSS boende och daglig verksamhet	30	32		33	
Budgethållning (%)	1,5	3,2	2,1	0	
Resultatet som publicerats under 2021 gäller år 2020. Resursindex äldreomsorg baseras på nettokostnadsavvikelsen för äldreomsorg. Värdet representerar Huddinge kommuns äldreomsorgs nettokostnadsavvikelse i förhållande till de kommuner som uppvisar lägst nettokostnadsavvikelse. Resursindex LSS boende och dagligverksamhet baseras sig på nettokostnadsavvikelse för LSS, samt kostnad per brukare funktionsnedsättning LSS-boende och kostnad per brukare funktionsnedsättning LSS-daglig verksamhet. Resursindex har i verksamhetsplan 2022 ersatts med att enbart redovisa nettokostnadsavvikelsen då den, till skillnad från resursindex, inte är relationell. Ett relationellt resultat innebär att resultatet kan påverkas även av externa faktorer som vi inte styr över, exempelvis andra kommuners resultat.					

Nämndmål: Sjukfrånvaron hos medarbetare är låg

Måluppfyllelse

😊 I mycket hög grad uppfyllt

Motivering till bedömning av måluppfyllelse

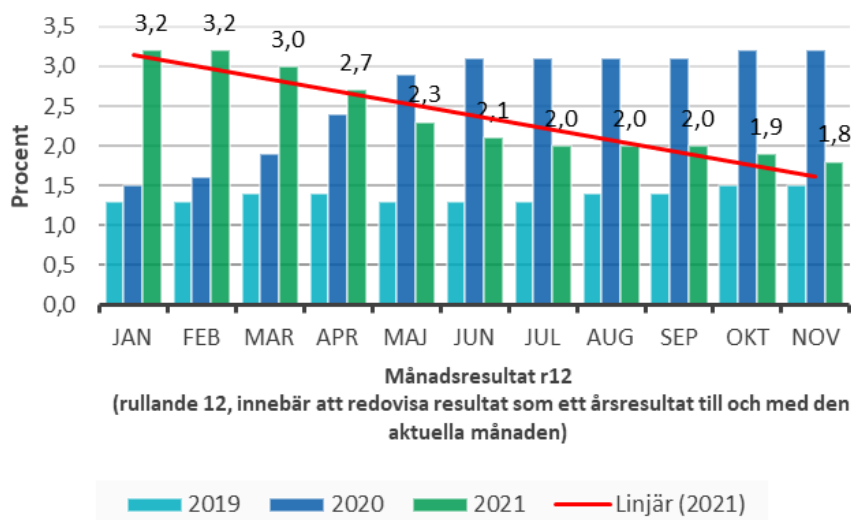
Nämndens verksamheter har bedrivit ett aktivt rehabiliterings- och arbetsmiljöarbete och i det fått goda resultat avseende en minskad sjukfrånvaro med 2,5 procentenheter. Etappmålet avseende minskad sjukfrånvaro i intervallet sjukfrånvaron dag 15–90 har uppnåtts, varför nämndmålet får anses vara uppfyllt i mycket hög grad.

Analys

Vård- och omsorgsnämndens totala sjukfrånvaro är i november 2021 9,7 procent. Det innebär en minskning med 2,5 procentenheter mellan november 2020 och november 2021. Sjukfrånvaron minskar i alla sjukfrånvarointervall, och särskilt minskar sjukfrånvaron mellan dag 15–90. Sjukfrånvaron i detta intervall har nämndens verksamheter särskilt fokuserat på att sänka under 2021 då det ökade mycket under 2020 och det finns en risk att sjukfrånvaron i detta intervall är inkörsporten till den längre sjukfrånvaron.

Sjukfrånvaron inom vård- och omsorgsnämnden för dag 15–90 per den 31 november 2021 har minskat med 1,4 procentenheter sedan föregående år och ligger nu på 1,8 procent, vilket är 0,2 procentenheter lägre än etappmålet på 2 procent.

Sjukfrånvaro dag 15-90

Efter nästan två år där nämndens verksamheter påverkats mycket av covid-19-pandemin och de restriktioner som gäller vid minsta symptom på sjukdom, är det även intressant att följa sjukfrånvarons utveckling i förhållande till tiden innan pandemin. Under större delen av den tid som pandemin rått har heller inte krav på läkarintyg fått ställas förrän efter dag 21 vilket försvårat chefers möjlighet att följa upp och vidta åtgärder för återgång i arbetet. Under 2021 har därför stor del av de insatser som genomförts syftat till att chefer ska få en bild av orsakerna till frånvaron och möjlighet att vidta åtgärder för att minska sjukfrånvaron. Under 2021 har nämndens verksamheter genom aktiviteterna som presenteras närmare nedan samt en minskad smittspridning i samhället, vaccination hos medarbetare och ändamålsenliga rutiner för att minimera smitta på arbetsplatsen minskat sjukfrånvaron till nära 2019 års nivåer.

Nämndens totala sjukfrånvaro (r12) var i november 2021 0,7 procentenheter högre än den var i november 2019, något som framförallt återfinns inom den korta sjukfrånvaron på 2–14 dagar. I analysen av att den korta sjukfrånvaron varit hög under pandemin och fortsatt ligger på höga nivåer är det missvisande att enbart dra slutsatsen att resultatet är negativt, då det även kan ses som önskvärt utifrån att det är viktigt att våra medarbetare följer de restriktioner som gäller och stannar hemma vid minsta symptom på sjukdom. Den långa sjukfrånvaron över 180 dagar har däremot fortsatt att minska även i jämförelse med 2019 vilket är positivt då denna innan pandemin har varit nämndens största utmaning och prioritering när det gäller sjukfrånvaron.

Det finns en omotiverad skillnad avseende den totala sjukfrånvaron hos män och kvinnor på fyra procentenheter, vilket utvecklas vidare under avsnittet väsentliga personalförhållanden. Under året har dock kvinnors sjukfrånvaro minskat mycket och avståndet mellan könen sjukfrånvaro har minskat med en procentenhet. Denna skillnad återfinns dock framförallt i den långa sjukfrånvaron över 180 dagar. I sjukfrånvaron under 180 dagar är kvinnors sjukfrånvaro runt 0,5 procentenheter högre än männens.

Även om etappmålet om sjukfrånvaro uppnått under 2021 kommer verksamheten att arbeta för att fortsatt minska sjuktalen inom vård- och omsorgsnämndens ansvarsområde.

Genomfört arbete för minskad sjukfrånvaro

Nämndens verksamheter har fokuserat särskilt på tidiga insatser som ger chefer insyn i orsaker till sjukfrånvaron för att kunna vidta åtgärder för att minska frånvaron och risken för längre sjukskrivningar. Detta har bland annat skett genom att säkerställa att medarbetare med mer än sex frånvarotillfällen de senaste 12 månaderna har ett samtal med sin chef och ibland även företagshälsovården om orsakerna till frånvaron, samt att det finns plan för återgång i arbete för de medarbetare som har varit sjukskrivna 30 dagar. Förvaltningen ser att fortsatt fokus på dessa aktiviteter är viktigt för att fortsätta det förebyggande rehabiliteringsarbetet och att minska sjukfrånvaron.

Vidare sker en kontinuerlig uppföljning kring statistik för sjukfrånvaro för samtliga sjukfrånvarointervall i samverkan mellan verksamhetens chefer och HR-enheten. Detta för att finna orsaker bakom frånvaron på enheten och tidigt kunna sätta in lämpliga åtgärder.

Under hösten har det påbörjats ett pilotprojekt avseende implementering av riskorienterat arbetssätt inom rehabilitering på tre av nämndens enheter. Riskorienterat arbetssätt är framtaget av Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, och har testats med gott resultat i flertalet regioner och kommuner. Projektet fortgår och kommer att utvärderas under 2022.

Verksamheterna har fokuserat på arbetet med en god arbetsmiljö, vilket tros ha stor påverkan på den minskade sjukfrånvaron. Riskbedömningar och arbetssätt har utvärderats för att anpassa arbetet utifrån smitta och utökat distansarbete. Inom verksamheten i egen regi har man arbetat särskilt med ett arbetsmaterial för att säkerställa en god arbetsmiljö vid arbete i andras hem.

Indikatorer	2019	2020	2021	Etappmål	Målvärde 2030
Sjukfrånvaro i procent, dag 15–90	1,7	3,2	1,8	2	

Målområde: En kommun där människor trivs och växer - social hållbarhet

Kommunfullmäktigemål: Lyckad skolgång och tidiga insatser lägger grunden för framtiden

Nämndmål: Fler äldre kan bo hemma längre

Måluppfyllelse

😊 I hög grad uppfyllt

Motivering till bedömning av måluppfyllelse

Utifrån indikatorns komplexitet görs bedömningen på genomfört utvecklingsarbete inom den förebyggande enheten, anhörigstödsarbetet och tidigare genomförda förändringar i arbetssätt. Trenden är att andelen boende på särskilt boende för äldre av den totala befolkningen 80+ minskat, vilket gör att måluppfyllnaden i hög grad får anses vara uppfylld, trots att indikatorns etappmål för året inte nås.

Analys

Resultatet på indikatorn har varit oförändrad de senaste åren. Som en följd av pandemin och påföljande intagningsstopp på särskilt boende hade förvaltningen förväntat att andelen personer i behov av hemtjänst skulle öka under 2020. Dels utifrån att antalet boende på särskilda boenden minskade, dels utifrån att de som bodde kvar hemma längre i stället för att flytta in på boende fortsatt hade behov av hemtjänst.

Den förväntningen realiserades aldrig. Även om antalet på särskilt boende för äldre minskade under 2020, så skedde detsamma med personer inom hemtjänst i ordinärt boende. Under 2021 har antalet personer i särskilt boende åter börjat öka, vilket även till viss del gäller för personer med hemtjänst i ordinärt boende.

En förklaring till detta torde vara pandemins fortsatta påverkan. Enligt Socialstyrelsen³ har många avstått från att söka hemtjänstinsatser, vilket talar för att det fortsatt finns en oro för smitta.

Efter att nämnden under ett par år följt indikatorn om andelen personer med insatsen hemtjänst i ordinärt boende i relation till personer boende på särskilt boende, finns det skäl att ifrågasätta om indikatorn är bäst lämpad för att följa utvecklingen i arbetet för att fler ska kunna bo hemma längre. Anledningen är att det finns en risk för att indikatorn blir missvisande då den enbart mäter relationen mellan boende på särskilt boende och personer med hemtjänst, och inte tar hänsyn till faktiska volymer. Det innebär att resultatet skulle kunna förbättras även om volymerna inom de båda insatsgrupperna ökar. En annan svårighet med måttet är även att andelen är baserad på antalet personer med insatser, och inte kopplade till insatsens storlek. Förvaltningen bör framöver se över alternativ till ny indikator som bättre svarar mot måluppfyllnaden.

Trots att fördelningen mellan hemtjänst och särskilt boende för de som har hjälp inte förändrats, har andelen invånare 80+ med särskilt boende eller hemtjänst minskat i förhållande till det totala antalet invånare 80+. 2019 var det 32 procent av invånare 80+ som antingen bodde på ett särskilt boende eller hade stöd från hemtjänsten i ordinärt boende. 2020 hade den siffran sjunkit till 28,5 procent⁴. Även dessa siffror har påverkats av pandemin där man på nationell nivå sett tydlig minskning av ansökan om insats rörande såväl särskilt boende som hemtjänst under 2020⁵.

Utvecklingen är troligtvis även ett resultat av verksamhetens förebyggande arbete och anhörigstödsarbete för att ge människor stöd och möjlighet att bo hemma så länge som möjligt, samt tidigare genomförda förändringar i arbetssätt kring beslut om särskilt boende, vilket man följt upp under 2021.

Genomfört arbete för att fler ska kunna bo hemma längre

Förebyggande verksamhet och anhörigstöd

Både de äldre som ska ges möjlighet att bo hemma längre, och anhöriga, kan behöva stöd på olika sätt. Här är ett brett utbud av förebyggande och lättillgängliga insatser likvärt som ett utbyggt anhörigstöd.

Pandemin har påverkat verksamheten genom att bland annat seniorträffarna behövt förhålla sig till föreskrifter, allmänna råd och rekommendationer. Utifrån detta har seniorträffarna behövt ställa om till att bland annat erbjuda digitala träffar och uteverksamhet såsom promenader. Under hösten startade ett projekt för att motverka ensamhet hos äldre seniorer genom att förebygga ett digitalt utanförskap. Här erbjuds seniorer att få låna Ipads och att få utbildning i de olika digitala verktyg som finns så som exempelvis Skype, e-post, bank id etcetera. En informationsbroschyr som riktar sig till seniorer som känner sig ensamma har tagits fram. Verksamheten har deltagit på föreningsmässan som arrangeras av kultur- och fritidsförvaltningen och uppdaterat all information om de förebyggande insatser som erbjuds.

Anhöriga har erbjudits digitala föreläsningar och samtalsgrupper. Informationsmaterial och hemsidan www.huddinge.se/anhorig har utvecklats och aktuell information om anhörigstöd så som till exempel webinarier, forskningsrapporter inom området som rör alla målgrupper kommuniceras ut till samtliga

³ Faktablad Socialstyrelsen,

<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2021-12-7688.pdf>

⁴ Siffror för 2021 publiceras under våren 2022

⁵ Se fotnot 3

utförare.

Anhörigstödets har liksom den förebyggande verksamheten fått anpassats utifrån den rådande pandemin vilket bland annat inneburit att verksamhet har fått flytta ut och anhörigpromenader har organiserats på flera olika platser i kommunen så som i Vårby, Centrala Huddinge, Skogås samt Segeltorp. Som ett komplement till de fysiska anhörigutbildningarna har verksamheten även erbjudit digitala träffar. Må bra-aktiviteter för anhöriga och närstående tillsammans har genomförts utifrån önskemål från anhöriga. För att ytterligare möta det ökade behovet av anhörigstöd till äldre personer i ordinärt boende har anhörigstödet utökats med en anhörigkonsulent, vilken bekostats genom statliga stimulansmedel för äldreomsorgen.

Systematisk uppföljning av beslut rörande särskilt boende

Vid jämförelse med andra kommuner har Huddinge kommun tidigare haft en hög andel äldre i särskilda boendeformer. De som beviljas ett särskilt boende i Huddinge bor i regel längre på sitt boende än i jämförbara kommuner. Med anledning av detta genomfördes 2018 en genomlysning av beslut gällande särskilt boende för att få en tydligare bild av när insatsen beviljades och hur målgruppen såg ut. Med utgångspunkt i genomlysningen genomfördes ett antal förändringar i handläggningen av ansökningar om särskilt boende för att bättre kunna ge rätt insats i rätt tid. Under året har en ny genomlysning av beslut om särskilt boende genomförts för att se om de förändrade arbetssätten fått det genomslag som avsetts. Genomlysningen omfattade alla bifallsbeslut gällande särskilt boende under perioden 2021-01-01 - 2021-03-01. Resultatet visar bland annat att beslut om särskilt boende inte längre i samma utsträckning beviljas i ett akut skede när den enskilde befinner sig på sjukhus vilket också varit ett av målen med de förändringar som genomförts. Syftet med detta är att den enskilde ska få möjlighet att återhämta sig både fysiskt och psykiskt innan avgörande beslut avseende framtiden fattas samt att biståndshandläggaren ska få en bättre bild av hur den enskildes behov ser ut. Genomlysningen visar också att det finns ett fortsatt behov av att se över arbetet med biståndsbedömda anhörigstödande insatser för personer med demenssjukdom såsom dagverksamhet, avlösning och växelvård då endast ett fåtal i genomlysningen varit beviljade dessa insatser.

Verksamheten har fortsatt följt utvecklingen av jämförelsetalen och sett en förändring där andelen äldre i särskilda boendeformer minskat från 4,5 procent 2017 till 3,4 procent 2020.

Indikatorer	2019	2020	2021	Etappmål	Målvärde 2030
Personer 80 år eller äldre med hemtjänst av det totala antalet med insatser inom särskilt boende eller hemtjänst (%)	63	63	63	65	

Resultatet för 2021 avser Huddinges inrapportering till Socialstyrelsen baserat på pågående insatser till äldre enligt Socialtjänstlag (2001:453), då resultat i Kolada för 2021 ej ännu publicerats.

Kommunfullmäktigemål: Huddinges verksamheter präglas av kvalitet och valfrihet

Nämndmål: Kvaliteten i omsorgen är hög då Huddinges äldre får det stöd och den hjälp de behöver

Måluppfyllelse

😊 I hög grad uppfyllt

Motivering till bedömning av måluppfyllelse

Den nationella brukarundersökningen för äldre har inte genomförts under 2021, varför inget resultat kunnat redovisas. Året har fortsatt präglats av rådande pandemi, vilket krävt stor flexibilitet och omprioriteringar i verksamheterna. Flera projekt har genomförts med stöd av statsbidrag, vilka bidragit till kvalitetshöjande insatser. Måluppfyllelsen bedöms därför i hög grad vara uppfyllt.

Analys

Pandemin har fortsatt under året haft en påverkan av hur verksamheterna behövt prioritera i sitt kvalitetsarbete. Åtgärder har vidtagits för att säkerställa kontinuitet både vad gäller vilken personal som möter brukare och hur stödet utförs, samt för att bibehålla rutiner kring städning och god hygien och smittspåra för att minska risken för smitta på enheterna. De åtgärder som vidtagits bedöms ha gett resultat då det under året inte varit stora smittutbrott på enheterna.

Under året har egen regis särskilda boenden deltagit i en forskningsstudie med fokus på att undersöka de

äldres upplevelse av särskilt boende under covid-tiden, för att tillvarata lärdomarna från pandemin. Resultatet kommer att presenteras under 2022 och förväntas ge verksamheterna bättre förutsättningar att möta liknande utmaningar i framtiden.

Kvalitetsindex äldreomsorg var en ny indikator som rådet för kommunala analyser (RKA) tillsammans med Sveriges kommuner och regioner (SKR) införde inför 2020. Då indikatorn till stor del baseras på uppgifter från brukarundersökningar, har inget resultat för 2021 redovisats. Resultaten för 2020 har analyserats vidare och utmynnat i bland annat nya indikatorer i verksamhetsplan 2022, utifrån vilka områden som är viktigast för kunderna. De nya indikatorerna ersätter framöver kvalitetsindex äldreomsorg. Under året har fokus istället legat på att utveckla användandet av metoder och arbetssätt som bygger på forskning och beprövad erfarenhet.

De kvalitetskapande åtgärder som genomförts under året har lett till att medarbetarna fått ökad kunskap och fler verktyg för att kunna ge kunder det stöd de behöver utifrån sina individuella behov, och får anses ha förbättrat kvaliteten jämfört med tidigare år för äldre inom nämndens verksamheter. En av förutsättningarna för att verksamheterna kunnat arbeta med kvalitetsutveckling, trots pågående pandemi, är de satsningar som möjliggjorts genom stimulansmedel inom äldreomsorgen. Stimulansmedlen har använts till såväl inköp av tekniska hjälpmedel, som kompetenshöjande insatser och utökning av personal inom vård- och omsorg.

Genomfört arbete för ökad måluppfyllelse

- Åtgärder för att förbättra den sociala dokumentationen
- Utbildning i, och arbete med, personcentrerat förhållningssätt
- Ökad samverkan och dialog med anhöriga till boende på särskilda boenden genom att se anhöriga som en resurs. Vissa enheter har arbetat med anhörigmöten, medan andra utvecklat regelbundna informationsbrev, eller användning av sociala medier som allmänt informationsforum
- Kompetensutveckling inom demenssjukdomar
- Ökat fokus på aktiviteter inom de särskilda boendena

Digital utveckling för ökad kvalitet

I april 2021 ingick socialförvaltningen ett partnerskap med det statliga forskningsinstitutet RISE⁶. Partnerskapet fokuserar på tillämpad forskning och utveckling inom vård, omsorg och socialtjänst med särskilt fokus på digitalisering. Under hösten har en utbildningsinsats genomförts för att öka kunskapen om hur AI skulle kunna användas inom socialtjänsten. Huddinge har nyligen ingått i ett forskningsprojekt för att skapa kunskap om medarbetarnas upplevelser av införanden av digitala lösningar i verksamheten och vad som kan vara viktigt att tänka på vid denna typ av förändringsarbete.

Under året har ett projekt för digitala inköp inletts där en upphandling annonserades strax innan jul. Digitala inköp förväntas medföra ökad valmöjlighet och delaktighet för äldre som har behov av stöd vid inköp, vilka idag får behovet tillgodosett genom att hemtjänstpersonal går till närmaste affär och utför inköpen. Införandet är planerat att starta under 2022.

Under året har en upphandling avseende trygghetsskapande teknik inletts och annonsering sker i januari 2022. Upphandlingen omfattar trygghetslarm, även mobila trygghetslarm med GPS funktionalitet, digital tillsyn och anslutning till larmcentral för hantering av inkommande larm inom hemtjänsten och rör målgrupper inom både äldreomsorg och funktionshinderomsorg. Mobila trygghetslarm är en ny tjänst som förväntas kunna leda till att fler ska kunna röra sig tryggt utomhus i sitt närområde och därmed få en bibehållen eller ökad livskvalitet och hälsa.

En förstudie har genomförts kring digitala lås för personer i ordinärt boende, vilken visat på flera positiva effekter vid ett införande, såväl ur ett effektivitetsperspektiv som ur ett trygghetsperspektiv för medarbetare och kunder. Då ett införande medför stora kostnader initialt, bedömer socialförvaltningen att finansiering behöver ligga utanför ram för att det ska vara möjligt att kunna införa. Då äldreomsorgen förväntas erhålla statsbidrag även under 2022 och 2023 kan dessa medel göra ett införande möjligt om vård- och omsorgsnämnden fattar ett sådant beslut. Inom ramen för gjord upphandling av trygghetsskapande teknik finns även en option för digitala lås.

Indikatorer	2019	2020	2021	Etappmål	Målvärde 2030
Kvalitetsindex äldreomsorg	45	37		50	

⁶ RISE - Research Institutes of Sweden är Sveriges forskningsinstitut och innovationspartner. <https://www.ri.se/w>

Indikatorer	2019	2020	2021	Etappmål	Målvärde 2030
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	82	81		83	
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - plats på äldreboende, andel (%)	77			80	

Brukarundersökningen för 2021 kommer att genomföras under 2022, med start andra veckan i januari 2022. Resultatet beräknas kunna redovisas innan midsommar 2022.

Status	Uppdrag	Kommentar
✓ Klart	Utveckla det fria valet av särskilt boende inom äldreomsorgen	Nytt kundval för särskilt boende för äldre infördes den 1 april 2021. Idag finns totalt 48 särskilda boenden inklusive särskilda boenden i egen regi inom kundvalet. Införandet av kundvalet särskilt boende för äldre har fungerat bra, de enskilde har i möjligaste mån erbjudits plats på det äldreboende man önskar bo på. Verksamheten har en mycket god samverkan med samtliga utförare inom de olika valfrihetssystemen vilket möjliggör för en god kvalitet för den enskilde.

Nämndmål: *Kvaliteten i omsorgen är hög då Huddinges funktionshindrade får det stöd och den hjälp de behöver*

Målluppfyllelse

I hög grad uppfyllt

Motivering till bedömning av målluppfyllelse

Brukarbedömningen gruppboend LSS når ett resultat som statistiskt säkerställt överträffar det satta etappmålet för målgruppen. Resultatet för brukarbedömningen inom serviceboend LSS når inte upp till det satta etappmålet, även om resultatet inte är statistiskt säkerställt.

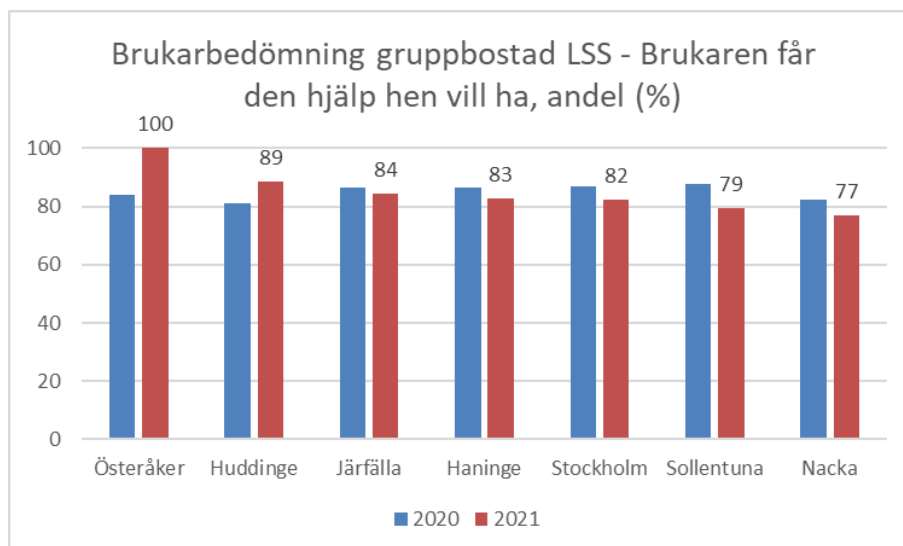
Verksamhetens strävan att stärka det evidensbaserade arbetet och öka delaktigheten har fallit väl ut och ökat kvaliteten i verksamheten.

Analys

Under hösten genomfördes SKR:s nationella brukarundersökning inom funktionshinderområdet.

89 procent av de boende i gruppboend upplever att de får den hjälp de vill ha, vilket innebär att nämnden når det satta etappmålet för året. Huddinge uppvisar näst bäst resultat av våra jämförelsekommuner.

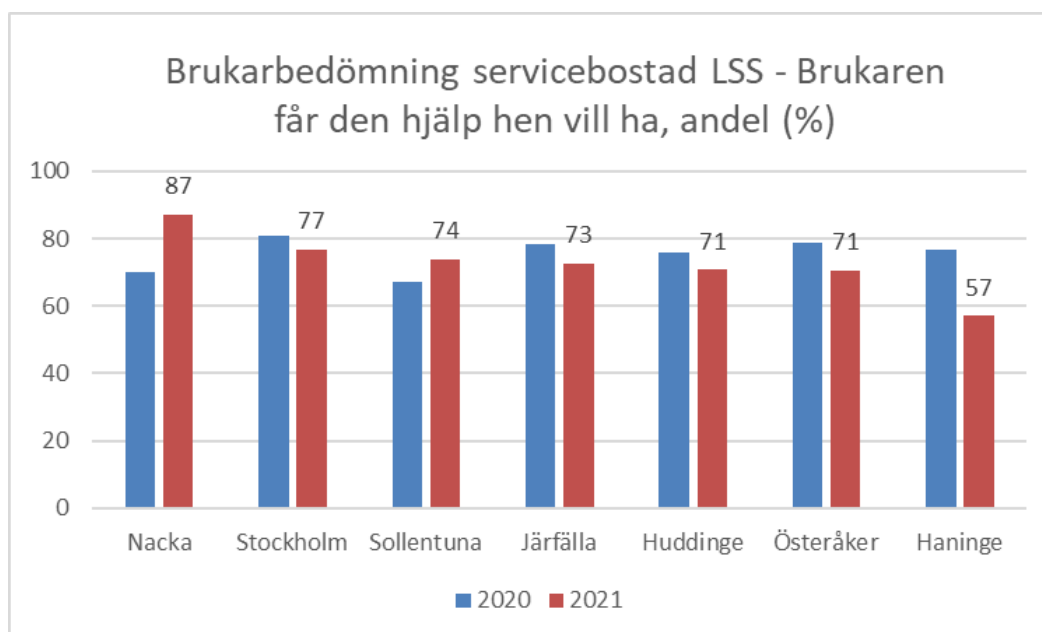
Genomsnittresultatet för jämförelsekommunerna är 85 procent och 81 procent för riket i stort. Däremot har det skett en försämring av svarsfrekvens med drygt nio procentenheter då 71 stycken av 101 tillfrågade svarade på enkäten.

Gruppbostäderna uppvisar höga resultat i brukarenkäten även i andra frågeställningar. 94 procent anser sig vara trygga med alla i personalen, vilket är en förbättring av 13 procentenheter jämfört med undersökningen 2020. 90 procent anser även att det får bestämma saker som är viktiga för dem, vilket är en höjning med nio procentenheter jämfört med resultatet 2020.

I servicebostad tillfrågades 79 personer och av dessa så svarade 67 stycken på enkäten. Det innebär en svarsfrekvens på 86 procent vilket är en kraftig förbättring jämfört med 2020 då 65 procent svarade på enkäten.

71 procent av de som svarat anser att de får den hjälp de vill ha, vilket innebär att enheten inte når upp till etappmålet för året. Resultatet är lägre än såväl medelvärdet bland Huddinges jämförelsekommuner som är 73 procent, och jämfört med medelvärdet i riket där 79 procent anser att de får den hjälp de vill ha. Även jämfört med tidigare år ser det ut som att verksamheten har gjort en försämring.

Det går dock inte att säkerställa att det skett en förändring mellan åren, då felmarginalen år 2021 var plus/minus fem procent, och plus/minus åtta procent för år 2020, vilket innebär att de två årens resultat hamnar inom samma spann. Felmarginal är ett sätt att beskriva hur resultatet skulle påverkats om hela målgruppen hade svarat på enkäten.

De dagliga verksamheterna har under året haft fokus på bibehållen kvalitet och fortsatta öppettider trots rådande pandemi. På grund av den rådande pandemin är det svårt att göra en substantiell bedömning av kvaliteten, då vissa brukare till följd av covid-19, inte återvänt till sina dagliga verksamheter efter att de har stannat hemma på grund av risken för smittspridning. Under senare delen av 2021 har de dagliga verksamheterna försökt återgå till en ordinarie verksamhet igen.

Delaktigheten för brukare inom daglig verksamhet vad gäller att kunna påverka verksamhetens innehåll har ökat. Utifrån genomförda intervjuer med brukare har verksamheten fått kännedom om brukarnas önskemål och vad de saknar och har genom det kunnat öka kvaliteten i verksamheten. Under året har verksamheten exempelvis startat en daglig verksamhet med inriktning hunddagis vilket länge har varit efterfrågat från brukare.

Kvalitetsarbetet har även haft stort fokus på anpassningar utifrån rådande pandemin. Det har handlat om att säkerställa arbetssätt enligt gällande rekommendationer för att minska smittspridning och att stötta och underlätta för brukare vid vaccination.

Genomfört arbete för att öka måluppfyllelsen

Från daglig verksamhet till arbete eller studier

Arbetet med att möjliggöra för funktionshindrade att komma ut i arbete eller studier genom att synliggöra arbetsförmåga och fånga upp den enskildes önskemål har pågått under året. Myndighetsutövningen har genomfört en enkätundersökning till utförare för att skapa sig en bild av hur många personer med insatsen daglig verksamhet som vill och kan gå vidare till arbete eller studier. Av resultatet framgår att det är ett mindre antal personer som eventuellt kan och vill gå vidare från daglig verksamhet till studier eller arbete. Arbetet har inneburit att arbetssätt och samverkansformer har utvecklats i syfte att erbjuda personer inom daglig verksamhet rätt stöd för att kunna gå vidare till arbete eller studier. Vägen från daglig verksamhet till att komma ut i arbete eller studier kräver ett långsiktigt arbete. Dels behöver den enskilde göras delaktig och erbjudas ett individanpassat stöd. Dels behöver arbetsgivare vara villiga att göra de anpassningar som krävs. För detta krävs samverkan med bland annat Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, arbetsgivare samt myndighet och utförare inom förvaltningen.

Digital utveckling för ökad kvalitet

I april 2021 ingick socialförvaltningen ett partnerskap med det statliga forskningsinstitutet RISE⁷. Partnerskapet fokuserar på tillämpad forskning och utveckling inom vård, omsorg och socialtjänst med särskilt fokus på digitalisering. Under hösten har en utbildningsinsats genomförts för att öka kunskapen om hur AI skulle kunna användas inom socialtjänsten. Huddinge har nyligen ingått i ett forskningsprojekt för att skapa kunskap om medarbetarnas upplevelser av införanden av digitala lösningar i verksamheten och vad som kan vara viktigt att tänka på vid denna typ av förändringsarbete.

Öka kunskapen kring skydds- och begränsningsåtgärder samt 9D-modellen

Funktionshinderområdet inom egen regi har fokuserat på att minska utmanande beteenden hos individer. För att uppnå detta har fokus legat på att höja kunskapen kring skydds- och begränsningsåtgärder. En satsning har även gjorts kring 9D-modellen som är evidensbaserad metod för att minska hot- och våldssituationer. Under året har en introduktionsfilm lanserats och verksamhetsrutiner uppdaterats utifrån arbetsmodellen.

Utbildning i suicidprevention samt utveckling av arbetet med tjänstedesign

Med erhållna UPH-medel (uppdrag psykisk hälsa) har två satsningar startat under året. Den ena rör planering av en utbildningssatsning kring suicidprevention, som kommer genomföras inom boendesektionen tillsammans med hälso- och sjukvårdsenheten.

Den andra satsningen är ett projekt som pågår med målet att motverka psykisk ohälsa för personer i daglig verksamhet. Verksamheten har sett att man idag inte kan erbjuda aktiviteter som matchar allas intressen vilket kan påverka att man i mindre utsträckning kommer till den dagliga verksamheten och att några personer blir så kallade "hemmasittare". Arbetet har påbörjats och kommer att fortgå under 2022 och genomförs enligt metoden tjänstedesign, där man involverar brukare i utvecklingsarbetet av nya insatser, vilket bidrar till att möta brukarnas behov och önskemål.

Indikatorer	2019	2020	2021	Etappmål	Målvärde 2030
Brukarbedömning gruppbostad LSS - Brukaren får den hjälp hen vill ha, andel (%)	85	81	89	83	
Brukarbedömning servicebostad LSS - Brukaren får den hjälp hen vill ha, andel (%)	68	76	71	78	

⁷ RISE - Research Institutes of Sweden är Sveriges forskningsinstitut och innovationspartner. <https://www.ri.se/sv>

Målområde: Naturkommun som tar klimatansvar - ekologisk hållbarhet

Kommunfullmäktigemål: Minska klimatpåverkan

Nämndmål: Utsläpp av koldioxid och matsvinn i storköken är på en låg nivå

Måluppfyllelse

 Delvis uppfyllt

Motivering till bedömning av måluppfyllelse

Den största påverkan på miljön inom nämndens verksamheter sker genom omställning till fossilfria fordon samt kosthållning inom nämndens tillagningskök. Nämnden har under året ökat sin andel fossilfria fordon med 2,6 procent och initierat ett arbete för att hitta effektiva mätetal rörande kost och koldioxidutsläpp. Målet får utifrån det delvis anses vara uppfyllt.

Analys och genomfört arbete för en ökad måluppfyllelse

Nämndens verksamheter arbetar mot de nationella och regionala miljömålen om att begränsa klimatpåverkan och för att skapa en giftfri miljö. Arbetet sker med stöd av miljöombud på enheterna som under året verkat för att höja miljömedveten och påverkan i val av produkter och varor vid inköp till verksamheterna.

Ett samarbete har under 2021 påbörjats med miljöstrateg på miljö- och bygglövsförvaltningen, för att hitta effektiva mätetal rörande kost och koldioxidutsläpp så att det ska bli möjligt att följa effekten av de förändringar som genomförs. Under året har kostenheten upphandlat och implementerat ett nytt kostdataprogram, som på sikt förväntas underlätta analysarbetet utifrån kosthantering och inköp. Arbetet kommer att fortgå under 2022.

Fordon

Ett av de områden som har störst påverkan på klimatet inom nämndens verksamheter är arbetet med att minska utsläppen från fordon. Utsläppen från transporter står för majoriteten av utsläppen av luftföroreningar i Huddinge och resor med bil dominerar. Enligt tidigare beslut i kommunfullmäktige ska kommunens fordonsflotta vara fossilbränsleoberoende vid utgången av 2024, i enlighet med Huddinge kommuns miljöprogram⁸.

För att vård- och omsorgsnämnden ska nå målet till december 2024 behöver man byta ut 26 fordon, vilket innebär en takt om 8–9 bilar per år. En plan för utfasning av nämndens fossildrivna fordon är under framtagande och kommer att vara klar i samband med delår 1. Omställningen ska vara finansierad inom budgetram. Arbetet går även i linje med målen om hållbar konsumtion och produktion samt bekämpa klimatförändringarna i Agenda 2030⁹.

Under året har en bil bytts ut till ett förnyelsebart alternativ. Nämndens verksamheter har idag 38 fordon, varav elva drivs med förnyelsebara drivmedel.

Kost

Det andra området som har stor påverkan på miljön är kosthållningen med särskilt fokus på nämndens tillagningskök. Tillagningsköksverksamheten har arbetat för att ta fram en modell för att mäta matsvinn, vilken under året testats och följts upp av enstaka enheter. Analysen av resultatet var inte tillfredställande. Det visade sig vara svårt att mäta uppnådd effekt avseende just utsläpp, varför definitionen behövt breddas till att minska miljöpåverkan.

Under hösten genomfördes en mätning av matsvinnet under en vecka, utifrån Livsmedelsverkets metodik, på Björnkullas särskilda boende för äldre. Av de 177 kg mat som serverades under veckan var det 51 kg (29 procent) som gick till spillo och inte äts upp. Av dessa 51 kg utgjorde 65 procent serveringssvinn, det vill säga mat som tillagas men aldrig hamnar på tallriken, och 35 procent tallrikssvinn vilket innebär mat som serveras på tallrik men inte äts upp.

⁸ Huddinge kommuns miljöprogram: <https://www.huddinge.se/miljoprogram-2022-2025#Vad-ar-Huddinges-miljoprogram?>

⁹ Agenda 2030 - <https://www.globalamalen.se/>

En uppföljning av mätningen pågår och det finns troligtvis flera anledningar till att matsvinnet är så pass stort. Enligt Livsmedelsverket är matsvinn på äldreboenden sällan ett tecken på att det lagas för mycket mat, utan att de boende av olika anledningar inte äter upp maten. Livsmedelsverket ¹⁰ menar att man bör skifta fokus och styra åtgärder för att skapa möjligheter för att maten äts upp, exempelvis ökad trivsel kring måltidssituationen, något som man under de senaste åren aktivt arbetat med inom nämndens särskilda boenden. Måltidssituationen är en viktig del av äldreomsorgen och att göra den trivsam, aptitlig och stimulera till matglädje. Alla enheter arbetar i enlighet med de nationella riktlinjer kring måltider i äldreomsorgen vilka bygger på forskning och beprövad erfarenhet. Just fokus på matsituationen har stort fokus i riktlinjerna. Efterlevnaden av riktlinjerna följs kontinuerligt upp genom egenkontroller och observationer.

En notering som gjorts i samband med mätningen är att det mestadels är tillbehör, exempelvis potatis, som slängs. Det noterades exempelvis att potatis serverades till pyttipanna, en maträtt som redan innehåller potatis. Mätningen har klarlagt att kommunikationen och samarbetet mellan tillagningsköken och avdelningarna behöver öka för att ytterligare minska matsvinnet. Måltidsverksamheten arbetar för att minimera matsvinnet genom att utveckla arbetssätt och skapa rutiner som leder till att den mat som tillreds också äts upp.

Under året har inköpen av kemiska produkter och förbrukningsmaterial till köken samordnats. Detta har medfört en ökad effektivitet och medvetenhet kring miljömedvetna val. Genom att samordna inköpen får verksamheten en god kontroll på prisbilden, samtidigt som man minskar antalet spontana inköp. Genom att logistik och inköpsmönster är samorganiserade för köken frigörs kökspersonalens tid från administration och de kan ägna mer tid åt att laga mat.

Indikatorer	2019	2020	2021	Etappmål	Målvärde 2030
Fordon med förnyelsebara drivmedel i fordonsflottan (%)	23,3	26,3	28,9		
Matsvinn i kommunala verksamheter (kg)			51		

Fordon med förnyelsebara drivmedel avser etanolbilar, gasbilar och elbilar.

Händelser av väsentlig betydelse

- Kostnaden för de två särskilda boendena som har avvecklats under 2021, Sjöleden och Stuvstagården, var 4,2 miljoner kronor. Denna kostnad har täckts av de fem miljoner kronor som fanns avsatta för avvecklingskostnader för året.
- I resultatet för nämnden ingår en ökad hyreskostnad med 5,1 miljoner kronor som tillkommit under året. Kostnaden avser det så kallade C-huset på Stortorp och nämnden har under året inte bedrivit någon verksamhet i lokalen.

Ekonomi

Driftsredovisning

Resultatet för året innebär en positiv avvikelse om 26,6 miljoner kronor jämfört med budget vilket motsvarar 2,1 procent av budgetomslutningen. Jämfört med föregående år innebär årets utfall en nettokostnadsökning med 46,7 miljoner kronor.

För intäkterna redovisas en positiv avvikelse om 53,6 miljoner kronor varav 44,3 miljoner kronor avser bidrag. Orsaken till överskottet är framför allt statsbidrag som inte budgeterats. De största avvikelserna avser statsbidrag för ökade kostnader till följd av covid-19 avseende 2020, statsbidrag avseende äldreomsorgslyftet, ersättning för sjuklönekostnader samt statsbidrag för att motverka ensamhet bland äldre och öka kvaliteten i vården och omsorgen om personer med demenssjukdom. Jämfört med föregående år har intäkterna minskat med 28,4 miljoner kronor vilket framför allt beror på att nämnden under 2020 erhöll bidrag för ökade kostnader på grund av covid-19 i större utsträckning.

För personalkostnaderna redovisas ett underskott om -26,4 miljoner kronor. Underskotten finns inom egen regi och primärt inom äldreomsorgen där både hemtjänst och särskilt boende redovisar underskott. Jämfört med föregående år har personalkostnaderna minskat med 11,1 miljoner kronor. De främsta orsakerna till

¹⁰ https://www.livsmedelsverket.se/matvanor-halsa--miljo/maltider-i-ward-skola-och-omsorg/matsvinn-i-storkok/fakta-om-matsvinn-i-offentliga-kok#Skifta_fokus_fr%C3%A5n_maten_i_sopkorgen_till_mer_mat_i_magen

minskningen är avvecklingen av äldreboendena Stuvstagården och Sjöleden samt att myndighetsutövningen avseende socialpsykiatri har övergått till socialnämndens ansvarsområde.

För lokaler redovisar nämnden ett underskott om 8,6 miljoner kronor där den största delen avser en kostnad som tillkommit under året för det så kallade C-huset på Stortorp. Nämnden har under året inte bedrivit någon verksamhet i lokalen. I jämförelse med föregående år har kostnaden ökat med 10,7 miljoner kronor. Utöver kostnaderna för C-huset beror ökningen också på att det under året tillkommit kostnader avseende objekt inhyrda från Huga bostäder AB.

För köp av verksamhet redovisas ett överskott om 22,9 miljoner kronor. Det största överskottet avser särskilt boende för äldre där volymerna varit lägre än budgeterat under året. Jämfört med föregående år har kostnaden för köp av verksamhet ökat med 47,7 miljoner kronor. Detta beror till stor del på ökade volymer inom särskilt boende där volymen ökat efter den kraftiga nedgång som skedde under 2020 till följd av covid-19 samt ökade volymer inom hemtjänsten eftersom förvaltningen arbetat med nämndens mål att fler äldre ska kunna bo hemma längre. Inom funktionshinderområdet är det framför allt inom bostad med särskild service enligt LSS och daglig verksamhet enligt LSS som volymerna ökat.

Resultaträkning

Nyckeltal	Helår Budget	Helår Utfall	Helår Avvikelse	Helår föregående år Utfall
Verksamhetens intäkter	925 373	979 003	53 630	1 007 358
Personal	-774 605	-801 010	-26 405	-812 126
Lokaler	-102 009	-110 601	-8 592	-99 939
Bidrag kostnader	-64 048	-64 908	-860	-63 969
Köp av verksamhet	-447 495	-424 644	22 851	-376 923
Övrigt	-816 065	-830 060	-13 995	-859 924
Verksamhetens kostnader	-2 204 222	-2 231 223	-27 001	-2 212 881
Årets resultat	-1 278 849	-1 252 219	26 630	-1 205 523
<i>varav uttag Eget kapital</i>			0	0
<i>Balansresultat/budgetavvikelse</i>			26 630	40 413
<i>IB eget kapital</i>			38 180	3 617
<i>Resultatöverföring</i>			185	34 563
<i>UB eget kapital</i>			38 365	38 180

Ekonomi, drift (per verksamhet)

Verksamhet, tkr	Helår Budget	Utfall	Perioden föregående år Avvikelse	Utfall
Äldreomsorg	657 686	637 598	20 088	609 280
Funktionshinder	490 225	489 982	244	455 712
Myndighet	48 397	47 050	1 348	51 385
Ledning/stöd, egen regi	20 147	19 550	597	26 085
Förvaltningsledning	59 572	56 135	3 437	61 142
Politisk verksamhet	2 821	1 906	915	1 919
Summa	1 278 849	1 252 219	26 630	1 205 523

Inom vård- och omsorgsnämndens verksamhetsområden redovisar nämnden som helhet ett överskott om 26,6 miljoner kronor.

Äldreomsorg

Verksamhet, tkr	jan-dec 2019	jan-dec 2020	jan-dec 2021
Äldreomsorg	642 443	609 280	637 598

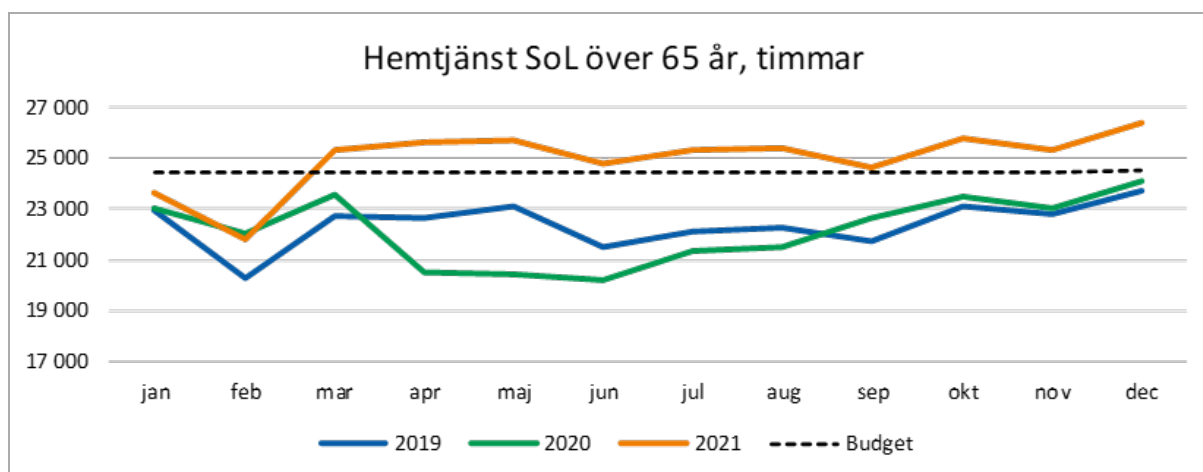
Inom äldreomsorgen har nettokostnaden ökat med 28,3 miljoner kronor jämfört med föregående år. Detta beror till stor del på ökade volymer inom särskilt boende där volymen ökat efter den kraftiga nedgång som

skedde under 2020 till följd av covid-19 samt ökade volymer inom hemtjänsten eftersom förvaltningen arbetat med nämndens mål att fler äldre ska kunna bo hemma längre. I budgettilldelningen för 2021 erhöll nämnden medel avseende ett generellt statsbidrag för att säkerställa god vård inom äldreomsorgen vilket till del använts för att öka ersättningen, och därmed nettokostnaden, inom hemtjänst och särskilt boende. Medlen har även använts för bland annat satsning på välfärdsteknik och för att täcka kostnader för skyddsutrustning under 2021. Inom äldreomsorgen har även hyreskostnaderna ökat vilket till stor del beror på förändrade hyreskostnader för objekt inhyrda från Huga bostäder AB.

Inom äldreomsorgen som helhet redovisas ett överskott om 20,1 miljoner kronor. Detta består av ett volymöverskott om 34,7 miljoner kronor inom bistånd och förebyggande verksamheten och ett underskott inom utförarverksamheten med -21,9 miljoner kronor. Utöver detta redovisas ett överskott om 7,3 miljoner kronor där huvuddelen avser outnyttjade budgetmedel gällande generella statsbidrag för att säkerställa god vård inom äldreomsorgen.

Volymer, SoL över 65 år	jan-dec 2019	jan-dec 2020	jan-dec 2021
Hemtjänst SoL, timmar	268 856	265 880	299 777
Dagverksamhet SoL, tillfällen	11 553	3 421	5 519
Särskilt boende SoL, platser (snitt/mån)	608	556	564
Korttidsboende SoL, platser (snitt/mån)	49	35	38

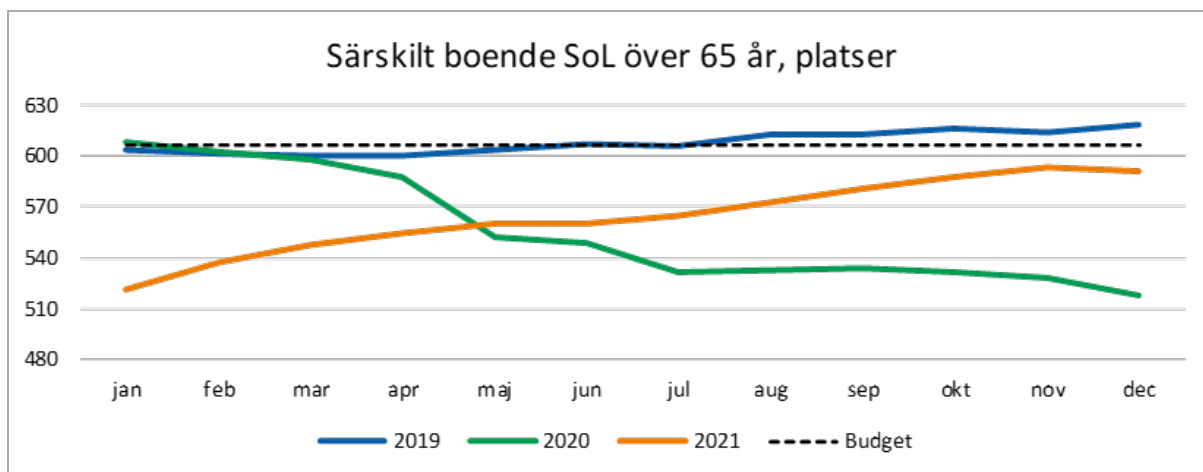
Inom hemtjänsten har antalet timmar varit högre jämfört med tidigare år där en bidragande orsak är att förvaltningen arbetat med nämndens mål att fler äldre ska kunna bo hemma längre. Det innebär också att det redovisas ett volymunderskott för insatserna inom hjälp i hemmet med -6,6 miljoner kronor.

I budgeten ingår även timmar för avlösning, ledsagning och boendestöd med omkring 2,5 procent.

Dagverksamheten har i stor utsträckning påverkats av pandemin och under året har verksamheten endast kunnat bedrivas i begränsad omfattning till följd av de rekommendationer som gällt under året. Detta gör att antalet tillfällen varit lägre än normalt. Flera äldre har även avböjt dagverksamhet av rädsla för smittspridning. Detta innebär att nämnden redovisar ett volymöverskott avseende dagverksamhet med 1,5 miljoner kronor.

Under året har volymen inom särskilt boende enligt SoL för personer över 65 år löpande ökat efter den nedgång som skedde under 2020 till följd av covid-19. I december uppgår volymen till 591 platser vilket är en ökning med 73 platser jämfört med föregående år. Trots ökningen har volymen inte uppnått budgeterad nivå och volymöverskottet uppgår 27,0 miljoner kronor.

Eftersom det varit god tillgång på platser inom särskilt boende har personer inte behövt bo på korttidsboende i väntan på permanent plats i någon större utsträckning. Antalet korttidsplatser har därför legat på en lägre nivå än budgeterat och under året har volymen i genomsnitt uppgått till 38 platser per månad vilket kan jämföras med en budget på 50 platser. Volymöverskottet för korttidsboende uppgår därmed till 11,4 miljoner kronor.

Inom äldreomsorgen i egen regi redovisar samtliga verksamhetsområden underskott. Det största underskottet finns inom hemtjänsten och uppgår där till -12,3 miljoner kronor. En analys av utfallet under året visar på en genomsnittlig nettokostnad exklusive interna intäkter om 592 kronor per ersatt timme. Under 2020 uppgick samma uppgift till 635 kronor per ersatt timme. Orsaken till minskningen är att antalet timmar inom hemtjänsten egen regi exklusive natt- och larmpatrullen totalt sett ökat med 8,9 procent jämfört med föregående år samtidigt som nettokostnaderna exklusive interna intäkter endast ökat med 1,6 procent. Enligt de analyser som förvaltningen gjort är bedömningen att hemtjänsten exklusive natt- och larmpatrullen har ett kvarvarande åtgärdskrav om 4,9 miljoner kronor för att på sikt säkra en budget i balans. Förvaltningen har under året arbetat med att analysera verksamheten utifrån statistik och nyckeltal för att identifiera inom vilka områden åtgärder kan vidtas. Fokus har legat på att säkerställa att det är en hög följsamhet mellan den planerade arbetstiden och den faktiska tiden hos kund samt att en så hög andel av den beställda tiden som möjligt utförs. Verksamheten har även arbetat med att optimera bemanningen utifrån fast respektive timanställd personal i syfte att minska kostnaderna för vikariehantering samtidigt som en flexibilitet bibehålls.

Inom dagverksamheten redovisar utföraren i egen regi ett underskott om -3,8 miljoner kronor vilket till stor del beror på att verksamheten haft lägre intäkter till följd av att verksamheten bedrivits i begränsad omfattning med anledning av pandemin.

Inom särskilt boende och korttidsboende redovisar utföraren ett underskott om -3,0 miljoner kronor respektive -2,7 miljoner kronor. Under hösten har arbetet med Stortorpsmodellen, en modell för bemanning där en viktig del är så kallade resursspass där delar av personalens planerade tid används för att täcka frånvaro, återupptagits efter avbrottet på grund av pandemin. Det har bland annat inneburit en schemaöversyn inom Stortorps boenden och framtagande av nyckeltal för uppföljning. Förvaltningens bedömning är att verksamheten för särskilt boende kommer kunna uppnå en budget i balans under 2022 medan korttidsboende har ett åtgärdsbehov om 2,1 miljoner kronor.

Funktionshinderområdet

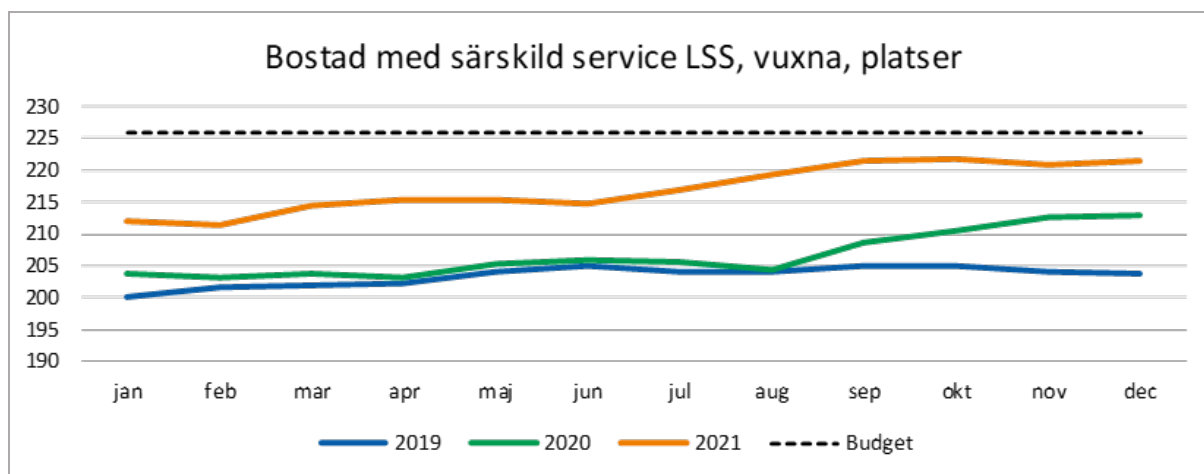
Verksamhet, tkr	jan-dec 2019	jan-dec 2020	jan-dec 2021
Funktionshinderområdet	447 140	455 712	489 982

Inom funktionshinderområdet har nettokostnaden ökat med 34,3 miljoner kronor jämfört med föregående år. Ökningen har primärt skett inom insatserna enligt LSS där de största ökningarna finns inom bostad med särskild service enligt LSS och daglig verksamhet enligt LSS till följd av ökade volymer. För insatserna enligt SoL är det framför allt inom hemtjänsten och särskilt boende som kostnaderna för köp av verksamhet ökat.

Inom funktionshinderområdet som helhet redovisas ett överskott om 0,2 miljoner kronor. Det består av ett överskott om 3,0 miljoner kronor avseende volymer, där 3,1 miljoner kronor avser insatser enligt SoL och -0,1 miljoner kronor avser insatser enligt LSS, samt ett underskott om -2,7 miljoner kronor inom egen regi.

Volym, LSS	jan-dec 2019	jan-dec 2020	jan-dec 2021
Boende LSS, vuxna, platser (snitt/mån)	203	207	217
Personlig assistans LSS, timmar	59 593	75 322	76 208
Personlig assistans SFB, personer (snitt/mån)	146	144	146

Antalet platser för bostad med särskild service enligt LSS för vuxna har ökat under året utifrån ett ökat behov. Det beror dels på att befolkningsgruppen ökat till följd av ökad nyinflyttning till kommunen, del på en viss ökning av målgruppen inom personkrets 1¹¹. Tillsammans med insatsen för barn och ungdomar redovisar insatsområdet bostad med särskild service enligt LSS redovisas ett överskott om 2,4 miljoner kronor.

Antal timmar för personlig assistans enligt LSS är högre jämfört med föregående år och antal personer med beslut om assistans enligt socialförsäkringsbalken (SFB) är något högre jämfört med föregående år. Under 2020 skedde en lagändring som innebär att rätten till assistans utökats vilket haft en viss inverkan på volymutvecklingen under året. Det finns även personer som haft utökad assistans till följd av de inte kunnat delta i andra verksamheter på grund av covid-19-pandemin. Under året har verksamheten erhållit medel från Migrationsverket för vissa brukare vilket bidrar till ett förbättrat resultat. Sammantaget för personlig assistans redovisas ett volymöverskott om 1,6 miljoner kronor.

Volym, SoL under 65 år	jan-dec 2019	jan-dec 2020	jan-dec 2021
Hemtjänst SoL, timmar	37 573	30 922	35 062
Särskilt boende SoL, platser (snitt/mån)	15	19	20

Inom hemtjänst för personer under 65 år har antalet timmar varit högre än föregående år och för insatsen redovisas ett volymunderskott om -1,6 miljoner kronor. För särskilt boende för personer under 65 år har volymen ökat jämfört med tidigare år och det ekonomiska resultatet är i linje med budgeterad nivå.

Inom funktionshinderområdets egen regi redovisas ett underskott om -2,7 miljoner kronor. Det största underskottet finns inom personlig assistans och uppgår där till -2,6 miljoner kronor. En orsak till underskottet är att ersättningen från Försäkringskassan gällande jour enbart täcker 25 procent av ordinarie timlön. Det uppstår även ofinansierade kostnader i samband med att en brukares insatser avslutas eftersom personalkostnaderna kvarstår till dess att personalen kan omplaceras eller avslutas samtidigt som intäkterna upphör. För att öka intäkterna har verksamheten under året arbetat med att analysera för vilka brukare som det, på grund av höga OB-kostnader, är möjligt att ansöka om förhöjd ersättning från Försäkringskassan. Inför 2022 bedöms åtgärdskravet uppgå till 0,8 miljoner kronor.

Den verksamhet med störst överskott inom funktionshinderområdets egen regi är bostad med särskild service enligt LSS som redovisar ett överskott om 1,6 miljoner kronor. Överskottet beror till stor del på pandemin och

¹¹ Personkrets 1 enligt Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade avser personer med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd.

att verksamheten inte kunna genomföra utflyttad verksamhet i form av semester på annan ort eller fritidsaktiviteter som planerat.

Myndighet

Verksamhet, tkr	jan-dec 2019	jan-dec 2020	jan-dec 2021
Myndighet	50 387	51 385	47 050

Inom ramen för myndighetsutövningen inom bistånd och förebyggande verksamhet har nettokostnaden minskat med 4,3 miljoner kronor jämfört med föregående år. Minskningen avser till störst del personalkostnader och beror i huvudsak på att myndighetsutövningen för socialpsykiatri har överförts till socialnämndens ansvarsområde från och med 2021.

I avvikelse mot budget redovisas ett överskott om 1,3 miljoner kronor vilket i huvudsak avser personalkostnader. Detta beror på vakanta tjänster samt att ett ökat uttag av vård av barn (vab) till följd av pandemin och de restriktioner som gällt under året.

Ledning och stöd, egen regi

Verksamhet, tkr	jan-dec 2019	jan-dec 2020	jan-dec 2021
Ledning och stöd, egen regi	26 986	26 085	19 550

Inom ramen för ledning och stöd för egen regi finns budget för verksamhetsledning, bemanningsverksamhet, hälso- och sjukvårdsverksamhet samt kostverksamhet. Sammantaget för dessa verksamheter har nettokostnaden minskat med 6,5 miljoner kronor jämfört med föregående år. Det är framför allt kostnaderna för personal som minskat under året.

Inom området som helhet redovisas ett överskott om 0,6 miljoner kronor. Som del i detta redovisar verksamhetsledningen ett överskott om 2,7 miljoner kronor. Det största underskottet finns inom hälso- och sjukvårdsverksamheten med ett underskott om -1,1 miljoner kronor och beror bland annat på ökade kostnader för jour till följd av covid-19 och på konsultkostnader på grund av svårigheter att rekrytera sommarvikarier. Bemanningsverksamheten redovisar ett underskott om -0,3 miljoner kronor och kostenheten redovisar ett underskott om -0,7 miljoner kronor.

För att säkerställa en ekonomi i balans har verksamheterna arbetat med åtgärder. Inom kostenheten pågår bland annat en översyn av produktionsköken. Inom hälso- och sjukvårdsorganisationen kommer verksamheten att se över organisationen och bemanningen. En utredning kommer göras för att fastställa vilken ordinarie bemanning som behövs för att uppnå lagstadgad kvalitet och säkerhet för patienten och som är möjlig att finansiera inom ram. Utöver det ska verksamheten även göra en bedömning över hur mycket som kan planeras för 2022 med stöd av riktade prestationsbaserade statsmedel.

Förvaltningsledning

Verksamhet, tkr	jan-dec 2019	jan-dec 2020	jan-dec 2021
Förvaltningsledning	41 036	61 142	56 135

För förvaltningsledningen har nettokostnaden minskat med 5,0 miljoner kronor. Förändringen beror i huvudsak på intäkter och kostnader relaterade till skyddsutrustning kopplat till pandemin.

Inom förvaltningsledningen redovisas ett överskott om 3,4 miljoner kronor. I resultatet finns intäkter på 6,8 miljoner kronor avseende statsmedel som kommunen erhållit för ökade kostnader till följd av covid-19 avseende 2020. I förvaltningsledningens resultat ingår också en hyreskostnad med 5,1 miljoner kronor som tillkommit under året. Kostnaden avser det så kallade C-huset på Stortorp och nämnden har under året inte bedrivit någon verksamhet i lokalen.

Politisk verksamhet

Verksamhet, tkr	jan-dec 2019	jan-dec 2020	jan-dec 2021
Politisk verksamhet	929	1 919	1 906

För den politiska verksamheten, vilket innefattar budget för nämnden och föreningsbidrag, är nettokostnaden nästintill oförändrad jämfört med föregående år. För området redovisas ett överskott om 0,9 miljoner kronor.

Covid-19

Covid-19, ekonomiska konsekvenser, tkr	Utfall perioden
Intäkter (minskade - /ökade +)	15 895
Personalkostnader (minskade + /ökade -)	13 283
Övriga kostnader (minskade + /ökade -)	4 221
Minskade nettokostnader (+) /ökade nettokostnader (-)	1 610

Sammantaget är nämndens nettokostnader 1,6 miljoner kronor högre som en effekt av covid-19-pandemin. De ökade intäkterna avser statsmedel för ökade kostnad till följd av covid-19 avseende 2020 som redovisats under 2021 samt ersättning för sjuklönekostnader, totalt 15,9 miljoner kronor. Ökningen av kostnaderna avser de poster som märkts upp i redovisningen som relaterade till covid-19. Detta avser ökade personalkostnader med 13,3 miljoner kronor, ökade kostnader för varor och tjänster med 6,7 miljoner kronor samt övriga kostnader med 1,6 miljoner kronor. Utöver vad som märkts upp finns även kostnader kopplade till covidplatser på Strandgårdens korttidsboende som uppskattas till 1,5 miljoner kronor. Inom särskilt boende bedöms kostnaderna varit 5,5 miljoner kronor lägre eftersom det i början av året varit god tillgång på platser i egen regi och att behovet av externa platser därmed varit lägre. Sammantaget innebär det en kostnadsökning om 17,5 miljoner kronor.

Riktade statsbidrag

Riktat statsbidrag (tkr)	Bidragsintäkt	Kostnad	Netto	Inräknat i budget
Äldreomsorgslyftet	6 400	6 400	0	0
Särskild satsning på krisstöd, samtalsstöd, traumastöd m.m.	101	101	0	0
Motverka ensamhet bland äldre	3 725	3 725	0	0
Teknik, kvalitet och effektivitet med den äldre i fokus	1 023	1 023	0	0
God och nära vård	5 106	5 106	0	0
Habiliteringsersättning	2 565	2 565	0	0
Främja ett hållbart arbetsliv inom vård och omsorg	1 441	1 441	0	0
Ökade kostnader till följd av covid-19	10 171	0	10 171	0
Uppdrag psykisk hälsa	23	23	0	0
Summa	30 555	20 384	10 171	0

Under året har sammantaget 30,6 miljoner kronor i bidrag redovisats avseende statsbidrag. För huvuddelen av bidragen har nettoeffekten för nämnden vara noll eftersom bidragen är förenade med motsvarande kostnader. För statsbidraget avseende ökade kostnader till följd av covid-19 innebär bidraget en positiv nettoeffekt för nämnden under 2021 vilket beror på att bidraget avser kostnader som redovisats under 2020.

Äldreomsorgslyftet

Statsbidraget syftar till att stärka kompetensen inom kommunalt finansierad vård och omsorg genom att ge ny och befintlig personal möjlighet att genomgå utbildning på betald arbetstid så att de äldre och deras anhöriga känner ökad trygghet och ges en god omsorg.

Under året har 30 personer från egen regi deltagit i utbildning inom ramen för äldreomsorgslyftet varav två är helt klara med utbildning till undersköterska. Resterande förväntas bli klara under 2022. För privata utförare har 14 personer från två utförare deltagit i utbildning inom ramen för äldreomsorgslyftet under året.

Särskild satsning på krisstöd, samtalsstöd, traumastöd med mera till personal inom vård och omsorg om äldre med anledning av spridningen av covid-19

Syftet är att stärka förutsättningarna för att personalen som arbetar inom kommunal hälso- och sjukvård samt äldreomsorg och som i sitt arbete har påverkats av spridningen av covid-19 får möjligheter till återhämtning och erbjuds tidiga insatser för att bearbeta sina upplevelser av pandemin.

Medlen har använts inom egen regi och privata utförare för att kunna genomföra insatser i enlighet med bidragets syfte.

Motverka ensamhet bland äldre och öka kvaliteten i vården och omsorgen om personer med demenssjukdom

Statsbidragets syfte är att motverka ensamhet bland äldre samt att säkerställa en god vård och omsorg av personer med demenssjukdom och kan exempelvis utgå från den nationella strategin för omsorg om personer med demenssjukdom och Socialstyrelsens nationella riktlinjer för vård och omsorg vid demenssjukdom.

Medlen fördelades till egen regi, till bistånd och förebyggande verksamhet samt till privata utförare av hemtjänst och särskilda boenden inom Huddinge kommuns gränser. Medlen har använts till en rad olika aktiviteter som till exempel inköp av material och teknik som kan höja kvaliteten på aktiviteterna på dagverksamheterna, utbildning för att förbättra bemötandet av brukare med demens inom hemtjänsten, förbättringar av samlingslokaler på särskilda boenden och renovering av Serenadens seniorträff.

Teknik, kvalitet och effektivitet med den äldre i fokus

Statsbidraget är en överenskommelse mellan regeringen och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och syftar till att ge kommunerna bättre förutsättningar att verksamhetsutveckla genom digitalisering inom äldreomsorgen.

Medlen har använts inom egen regi till bland annat interaktiva spel och inköp av bärbara datorer till särskilda boenden och till hemtjänsten.

God och nära vård

Statsbidraget är en överenskommelse mellan regeringen och SKR där kommunernas andel gäller satsningar på nära vård, goda förutsättningar för vårdens medarbetare samt vidareutbildning för sjuksköterskor.

Medlen har fördelats till egen regi samt till särskilda boenden inom Huddinge kommuns gränser. Medlen har bland annat använts till vidareutbildning av sjuksköterskor, att utveckla teamarbetet inom personcentrerad vård samt till en extra journalslinga i syfte att minska behovet av övertid och inhyrd personal.

Habiliteringsersättning

Syftet med statsbidraget är att införa, bibehålla eller höja en låg dagpenning till dem som deltar i daglig verksamhet enligt LSS (habiliteringsersättning). Medlen är avsedda för habiliteringsersättning och ska betalas via dagpenning utifrån deltagande i daglig verksamhet enligt LSS.

Stimulansbidraget betalas ut som ett engångsbelopp. Det är riktat till personer med daglig verksamhet som har deltagit i verksamheten vid minst ett tillfälle en enskild månad under året. Personer med daglig verksamhet på deltid fick 536 kronor per månad och personer som deltar på heltid fick 1072 kronor per månad.

Främja ett hållbart arbetsliv inom vård och omsorg (återhämtningsbonus)

Syftet med statsbidraget är att stärka förutsättningarna för ett hållbart arbetsliv för personalen inom hälso- och sjukvårdsverksamhet samt socialtjänstverksamhet avseende omsorg om äldre personer. Statsbidraget ska användas till insatser som bidrar till att främja ett hållbart arbetsliv för personal.

Medlen har bland annat använts till planeringsdag för hälso- och sjukvårdspersonalen och till inköp av robotdammsugare till särskilda boenden.

Särskilda tillskott under budgetåret

Inom ramen för digitaliseringspotten beviljades nämnden 0,4 miljoner kronor avseende digital ansökan, kundval och ärendeuppföljning inom hemtjänst. På grund av att brister i produkten upptäcktes under acceptanstestet har projektet avbrutits.

Investeringsredovisning

Nämndernas investeringar

Investering, tkr	Budget 2021	Utfall 2021	Avvikelse
Reinvesteringar			
Inventarier (budget)	2 000	0	2 000
Inventarier, särskilt boende	0	651	-651
Matvagnar	0	91	-91

Investering, tkr	Budget 2021	Utfall 2021	Avvikelse
Summa reinvesteringar	2 000	743	1 257
Nyinvesteringar			
Lokalplan (budget)	900	0	900
Arbetsmiljöåtgärder (budget)	300	0	300
Oförutsedda investeringar (budget)	4 950	0	4 950
Anpassningar, boende LSS	0	424	-424
Sprinklersystem, boende LSS	0	2 671	-2 671
Oförutsedda investeringar	0	0	0
Mobilt reservkraftverk	2 400	2 305	95
Renovering Vårby Allé	100	24	76
Kortläsare, Rosendalsgården	0	43	-43
Summa nyinvesteringar	8 650	5 467	3 183
Summa	10 650	6 209	4 441

Sammantaget för året har investeringsutgifterna uppgått till 6,2 miljoner kronor vilket innebär ett överskott om 4,4 miljoner kronor jämfört med budget.

För reinvesteringar redovisas 0,7 miljoner kronor i inköp under året. Detta avser utbyte av sängar på Tallgården, matvagnar på Stortorp samt möbler, läkemedelsskåp och taklyftar på Västergården. För nyinvesteringar finns utgifter motsvarande 5,5 miljoner kronor redovisade under året. Detta avser i huvudsak sprinklersystem, passersystem och anpassningar inom bostad med särskild service enligt LSS samt kostnader för inkoppling av mobilt reservkraftverk.

För planerade investeringar som inte slutförts under året kommer nämnden att begära att delar av de outnyttjade investeringsmedlen överförs till 2021.

Lokaler

I lokalplanen fanns 0,9 miljoner kronor avsatta för investeringar kopplat till att nya LSS-boenden färdigställs. Under 2021 har dessa medel inte förbrukats.

Väsentliga personalförhållanden

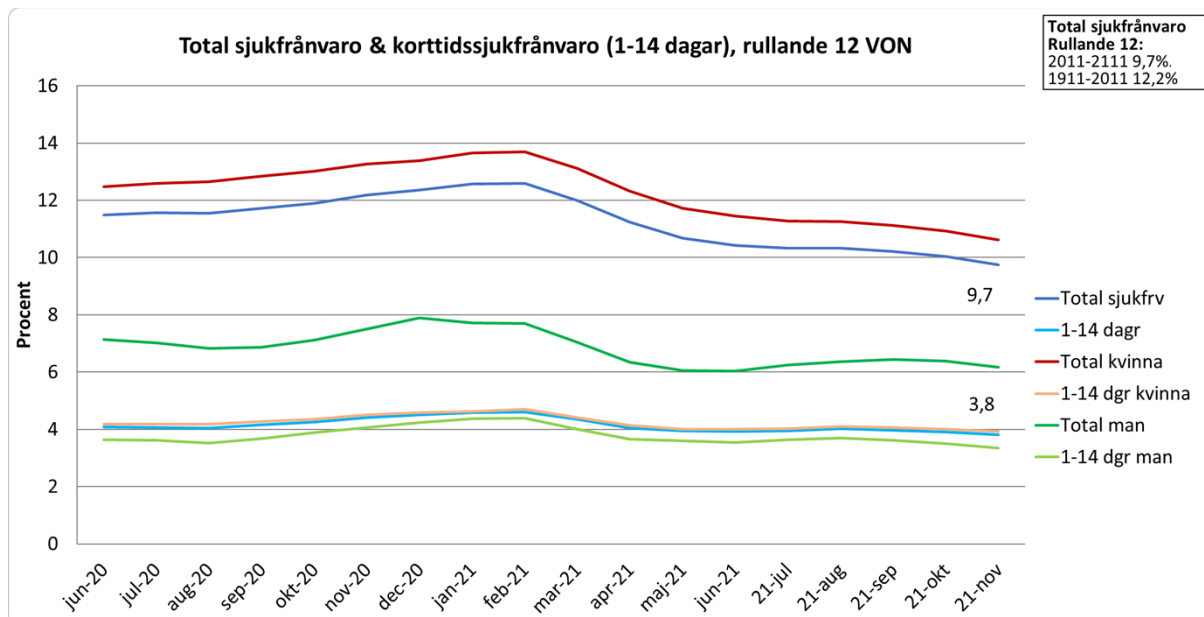
Antal anställda	December 2020	December 2021	Skillnad
Antal anställda	1455	1407	-48

Antalet anställda har minskat med 48 stycken mellan december 2020 och december 2021. Minskningen är fördelad inom samtliga av nämndens verksamhetsområden.

Inom vård- och omsorgsnämnden utgör kvinnor 78 procent och män 22 procent av antalet anställda. Skillnaden följer fördelningen inom branschen i stort, då socialtjänsten generellt är en kvinnodominerad arbetsplats. Enligt registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS) från Statistiska Centralbyrån (SCB) gällande 2019, utgör kvinnor 79 procent och män 21 procent av de förvärvsarbetande inom vård och omsorg och sociala tjänster ¹².

¹² Antal förvärvsarbetande (dagbefolkning) efter näringsgren och kön 2019, Ny källa och metod vid framställning av RAMS (scb.se)

Sjukfrånvaron¹³, r12¹⁴, till och med november 2021

Under covid-19-pandemin ökade både den totala sjukfrånvaron och sjukfrånvaron 1–14 dagar med måttet rullande 12 kraftigt. Från och med februari månad i år syns dock en tydligt nedåtgående trend av den totala sjukfrånvaron. Den korta sjukfrånvaron på 1–14 dagar har planat ut och ligger nu på 3,8 procent. I analysen av att den korta sjukfrånvaron varit hög under pandemin och fortsatt ligger på höga nivåer är det missvisande att enbart dra slutsatsen att resultatet är negativt, då det även kan ses som önskvärt utifrån att det är viktigt att våra medarbetare följer de restriktioner som gäller och stannar hemma vid minsta symptom på sjukdom.

Sett över en 18 månaders-period har den totala sjukfrånvaron minskat med 1,8 procentenheter, där andelen för kvinnor minskat med 1,9 procentenheter och för män med 0,9 procentenheter. Kvinnors totala sjukfrånvaro är trots detta 4,4 procentenheter högre än männens. Differensen mellan könen har dock minskat med 1 procentenhet det senaste året. Skillnaden i sjukfrånvaron mellan könen återfinns framförallt i den långa sjukfrånvaron över 181 dagar, här är kvinnors sjukfrånvaro 2,7 procentenheter högre än männens medan sjukfrånvaron i de lägre intervallen (1–14 dagar, 15–90 dagar samt 91–180 dagar) är runt 0,6 procentenheter högre än männens per intervall.

Förvaltningen har i analyser inte funnit några arbetsrelaterade orsaker som förklarar differensen mellan män och kvinnors sjukfrånvaro. I den långa sjukfrånvaron över 180 dagar där den stora skillnaden finns, är endast ett fåtal ärenden klassade som direkt arbetsrelaterade. Av dessa är fördelningen lika mellan könen.

Studier på samhällsnivå visar att män som arbetar i kommunala verksamheter och på arbetsplatser i Sverige överlag har en lägre sjukfrånvaro än kvinnor¹⁵. Orsaken kan kanske förklaras i att kvinnor i större utsträckning än män dubbelarbetar med ett större ansvar för hem och familj samt ansvar sina för åldrade föräldrar. Antagandet får stöd i en studie som Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU) genomfört på drygt 400 000 kvinnor¹⁶. Studien finner det troligt att det dubbelarbete som jobb, hushållsansvar och föräldraskap innebär för kvinnor bidrar till könsskillnaderna i sjukfrånvaro.

Förvaltningen ser i övrigt en minskning i alla sjukfrånvarointervall, framförallt i sjukfrånvaron mellan dag 15–90 som minskat från 3,2 procent i november 2020 till 1,8 procent i november 2021. Förvaltningen har haft ett särskilt fokus på sjukfrånvaron i intervallet 15–90 dagar då frånvaron ökade mest i detta intervall under 2020. Utvecklingen av detta intervall följs i nämndmålet *Sjukfrånvaron hos medarbetare är låg*.

Förändringen i sjukfrånvaro under det senaste året kan kopplas till en minskad smittspridning, ökad vaccinationsgrad i samhället i stort samt effektiva rutiner för minskad smittspridning på arbetsplatsen. En del av nämndens medarbetare har haft ett ökat distansarbete, vilket har underlättat möjligheterna att förena arbets- och familjeliv. Det har även skett ett strukturerat arbete av uppföljning av sjukfrånvaroorsaker, samt

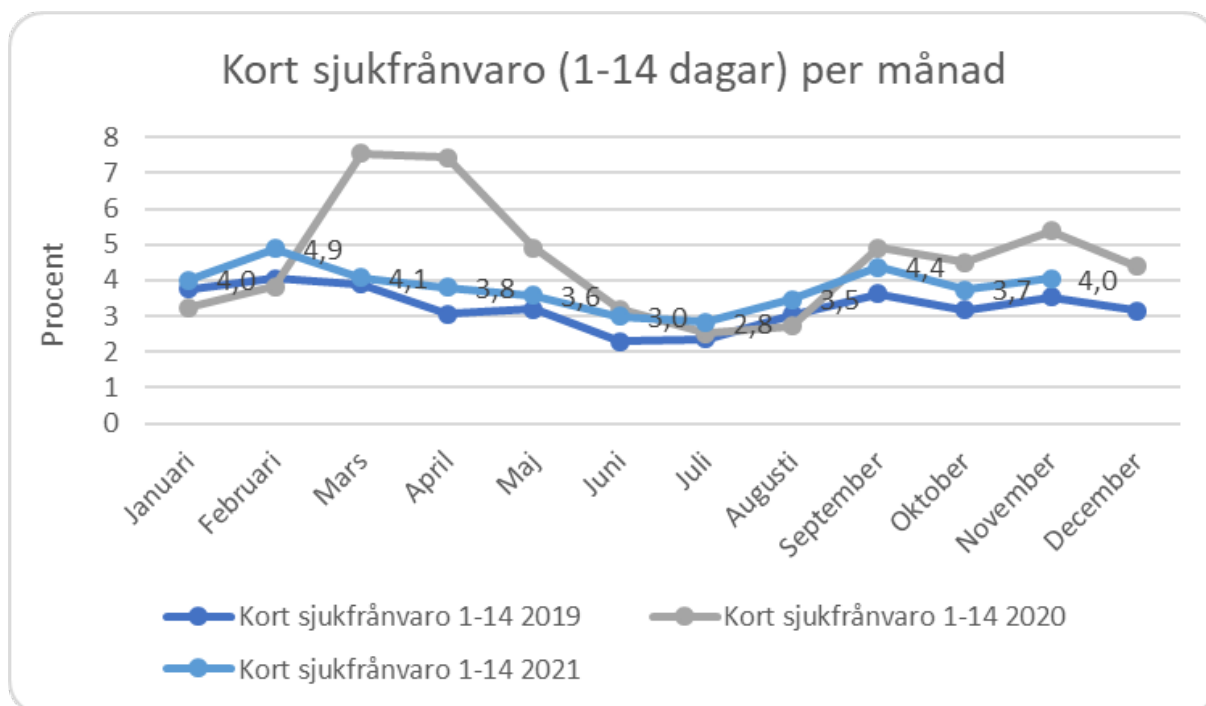
¹³ Total sjukfrånvaro samt korttidssjukfrånvaro dag 1–14, och även uppdelat per kön, i ett diagram innehållande de senaste 18 månaderna.

¹⁴ r12 = rullande 12, innebär att redovisa resultat som ett årsresultat till och med den senaste månaden, i detta fall 30 november 2021.

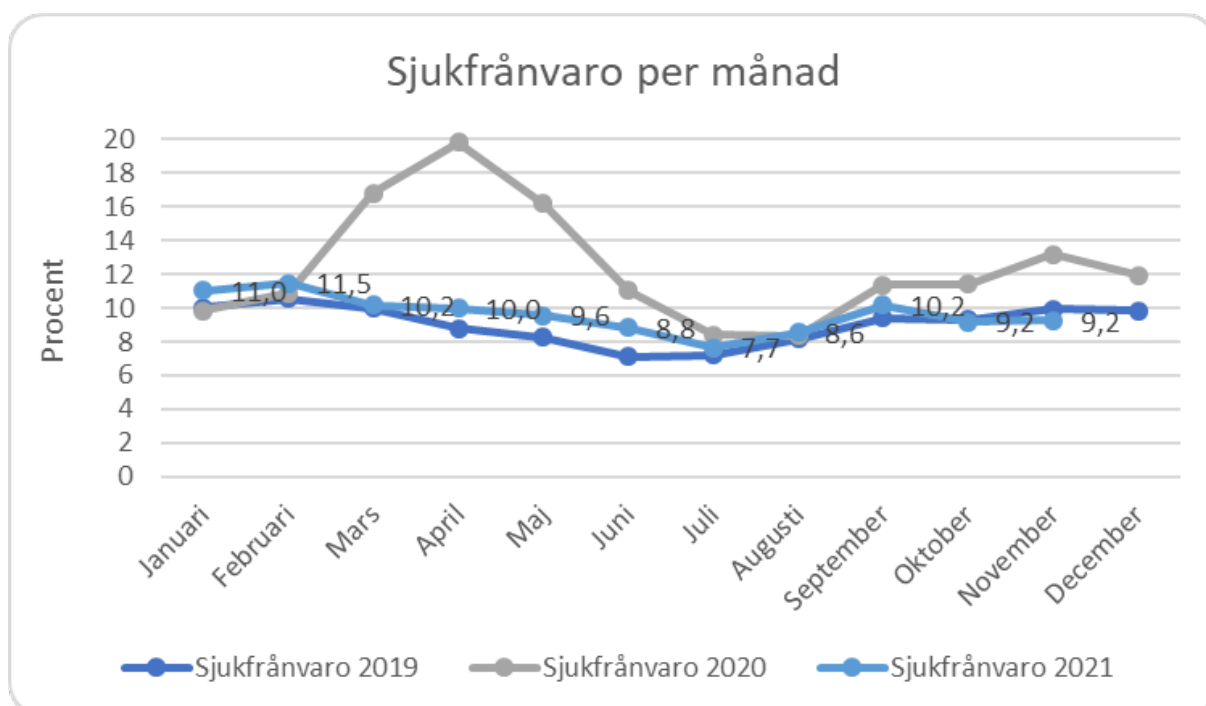
¹⁵ Sjukfrånvaroredovisningen – SKR.

¹⁶ www.ifau.se/Press/Meddelanden/kvinnors-dubbla-ansvar-for-arbete-och-familj-paverkar-deras-halsa-senare-i-livet/

förebyggande samtal med medarbetare med upprepad korttidsfrånvaro för att motverka längre sjukfrånvaro.

Den korta sjukfrånvaron 1–14 dagar är sedan september månad lägre i jämförelse med samma månad föregående år men ligger fortsatt högre än 2019, innan covid-19-pandemin. Den korta sjukfrånvaron får fortsatt antas vara något högre än innan pandemin så länge vi lever med de restriktioner som gäller vid symtom på sjukdom.

Den totala sjukfrånvaron per månad ligger i november månad 3,9 procentenheter lägre än samma månad föregående år och 0,7 procentenheter lägre än november 2019, vilket styrker den positiva trenden i minskningen av sjukfrånvaron.

Personalförsörjning (särskilt bristyrkesgrupper)

Under 2021 har socialförvaltningen tagit fram en kompetensförsörjningsstrategi som ska vara vägledande i arbetet med att attrahera, rekrytera, introducera, utveckla och behålla samt avsluta personal. Strategin är utformad genom övergripande mål inom dessa områden. Målen ska uppnås genom olika aktiviteter som tas fram och genomförs inom verksamheterna. Varje verksamhet fastställer själv vilka aktiviteter som är aktuella

för att på längre sikt nå målsättningen. Implementering av strategin kommer att ske under 2022.

Utbildade undersköterskor och stödassistenter är stora kommande bristyrkesgrupper i hela landet. Som ett led i att möta bristen har förvaltningen under 2021 utbildat vårdbiträden inom äldreomsorgen till undersköterskor med stöd av statliga medel från Äldreomsorgslyftet och förvaltningsövergripande kompetensförsörjningsmedel. En viktig grupp medarbetare för förvaltningens rekrytering inom dessa yrkesgrupper är timanställda vikarier. Ett projekt för att säkerställa bra processer och rutiner på Bemanningscenter som hanterar rekrytering och bemanning av vikarier har pågått under året. En enkätundersökning genomfördes under hösten där alla timanställda vikarier bland annat fick svara på hur nöjda de var med sin introduktion och Huddinge kommun som arbetsgivare. Resultatet påvisade att övervägande del av vikarierna är mycket nöjda med den introduktion de fått samt med Huddinge kommun som arbetsgivare.

Sjuksköterskor har under flera år varit ett bristyrke för nämndens verksamheter. För att säkra kompetensförsörjningen har förvaltningen bland annat ett väl upparbetat samarbete med Röda Korsets högskola i Flemingsberg och tar regelbundet emot praktikanter. Vidare görs satsningar på spetskompetens och vidareutbildningar anpassade för socialförvaltningens målgrupper. Ett samarbete med Palliativt kunskapscentrum (PKC)¹⁷ har inletts under året och kompetensutveckling riktad till sjuksköterskor kommer att erbjudas via PKC.

Verksamheterna har fortsatt det pågående samarbetet med vissa högskolor genom Huddinge kommuns traineeprogram för socionomer haft praktikanter och traineer inom myndighetsutövning samt kopplade till chefstjänster inom utförarverksamheten i egen regi.

På grund av pandemin och rådande restriktioner har planerade marknadsföringsinsatser så som representation på mässor och skolor inte kunnat genomföras.

Kompetensutveckling (inklusive chefsutveckling)

Som redovisas under rubriken personalförsörjning har ca 30 vårdbiträden inom äldreomsorgen påbörjat vidareutbildning till undersköterskor under året.

Medarbetare inom funktionshinderområdet har under 2021 deltagit på föreläsningar och kurser som Forum Carpe¹⁸ anordnat.

Flera arbetsgrupper inom utförarverksamheten i egen regi har under året erbjudits handledning. Kompetensutveckling har även erbjudits inom ergonomi och demens.

Biståndshandläggare har fått kontinuerlig intern utbildning i lagändringar och förklaringar av domstolsbeslut inom socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och ledningsgruppen har fått utbildning i förslag om ny socialtjänstlag och äldreomsorgslag av verksamhetsjurist. Vidare har biståndshandläggare gått MI-utbildning¹⁹ med syfte att öka delaktigheten för sökande i utredningsarbetet.

På förebyggande-enheten har medarbetarna genomgått utbildning i psykisk ohälsa och demens ABC.²⁰

Förvaltningens chefer har deltagit i kommunens chefsutbildningar, med särskilt fokus på de obligatoriska utbildningarna i arbetsmiljö och rehabilitering.

Effektivitetsanalys

Förvaltningen har identifierat ett behov av att underlag till effektivitetsanalyser behöver tas fram på annat sätt än att enbart förlita sig på data i Kolada. Effektivitetsanalyserna behöver också beakta olika perspektiv och utgå ifrån en helhetssyn. Riskerna är annars att analyserna:

- Blir alltför generella för att kunna säga något om de bakomliggande orsakerna
- Blir alltför smala och att helhetsbilden går förlorad. Lyckade effektiviseringsåtgärder inom ett verksamhets- eller ansvarsområde kan exempelvis generera ökade kostnader/ökat tryck hos en annan
- Inte leder fram till en förändring

Socialförvaltningen skapade under 2021 ett uppdrag för att utveckla arbetet med förvaltningens

¹⁷ <https://www.pkc.regionstockholm.se/om-oss/organisation-och-uppdrag/>

¹⁸ <https://etjanst.stockholm.se/ForumCarpe/forum-carpe/om-forum-carpe>

¹⁹ <https://www.socialstyrelsen.se/utveckla-verksamhet/evidensbaserad-praktik/metodguiden/mi-motiverande-samtal/>

²⁰ <https://demenscentrum.se/Utbildning/Webbutbildningar1/demensabc>

effektivitetsanalyser utifrån att identifiering av områden med behov av analys bör tas fram enligt fastställda principer. Under 2021 togs en projektplan fram med målsättningen att skapa en övergripande modell för identifiering av områden som är lämpliga för effektivitetsanalyser, ta fram förslag av område för analys i vård- och omsorgsnämnden, samt genomföra analysen under året. Arbetet kommer att pågå under 2022.

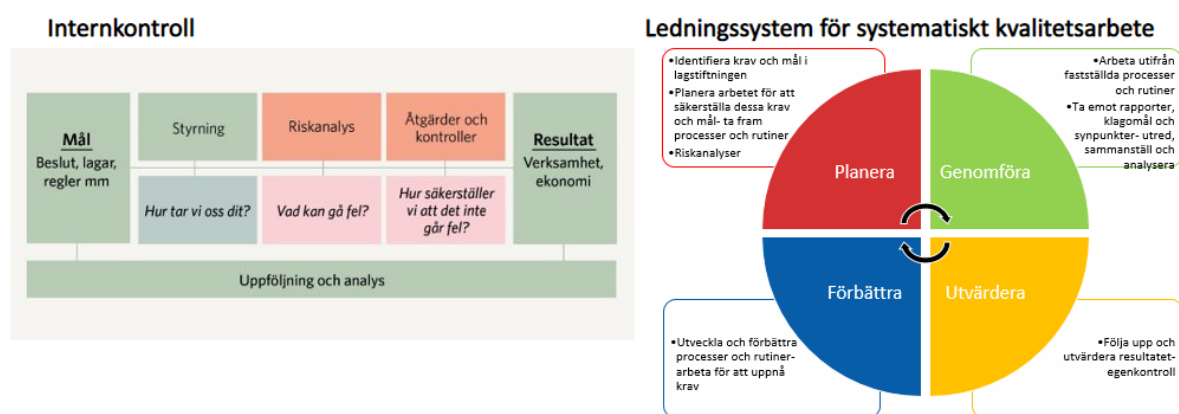
Plan för intern kontroll

Intern kontroll är en process som används för att säkerställa att verksamheten fungerar och att målen nås. Fokus är att minska risken för oönskade händelser genom strukturerad riskhantering. Det handlar dels om att på ett systematiskt sätt identifiera och minska risker och dels om att skapa strukturer för att förebygga att oönskade händelser inträffar.

Nämndernas ansvar för den interna kontrollen anges i kommunallagen (2017:725), KL 6:6 samt i reglemente för intern kontroll, HKF 9410. De skall "se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt". Uppföljningen av arbetet med intern kontroll sker i delårsrapporter och verksamhetsberättelse.

Socialförvaltningens arbete med internkontroll säkras genom systematiskt kvalitetsarbete samt arbetet med budget och de politiska målen.

Internkontroll i förhållande till kvalitetsledningssystem

Nämndens planerade åtgärder har genomförts och systematiska kontroller följts upp enligt plan.

Arbetet med att följa upp verksamheternas kvalitet utifrån sina kärnprocesser sker löpande på alla nivåer i organisationen och resultaten summeras i kvalitetsberättelser för 2021.

Vård- och omsorgsnämnden har under året haft två risker kopplade till målstyrningen som har påverkan på nämndens arbete. Risken angående driftsstopp som beror på att maskinparken i socialförvaltningens tillagningskök inte fungerar kvarstår under 2022. Samverkan med Huga bostäder och Huddinge Samhällsfastigheter ska enligt den nya lokalprocessen ske genom kommunstyrelseförvaltningen och socialförvaltningen samarbetar nu med kommunstyrelsens förvaltning i denna fråga för att serviceavtalen ska fungera bättre framåt. Ett behov finns också av att fortsätta arbetet under 2022 med att förtydliga roller och processer gällande samarbetet mellan kommunstyrelsens förvaltning och de andra förvaltningarna.

När det gäller den andra risken angående alltför höga hyror i bostad med särskild service är en utredning genomförd av socialförvaltningen. Det finns också en statlig utredning som föreslår att den som bor i en bostad med särskild service för vuxna enligt 9 § 9 LSS inte ska behöva betala mer för sin bostad än andra människor och att de därför ska få ersättning för sina merkostnader via Försäkringskassan avseende hyran. Socialförvaltningen kommer att bevaka vad som händer gällande eventuellt statligt beslut i frågan eftersom socialförvaltningens förslag till åtgärd utifrån höga hyror beror på det statliga beslutet.

Den systematiska kontroll som nämnden haft som handlat om att bevaka nivån för nämndens verksamheter rörande prestationsnivå i medarbetarenkäten har fallit väl ut. Nämndens verksamheter uppnår ett värde över 70 och har i och med det fortsatt goda förutsättningar för att vara en attraktiv arbetsgivare.

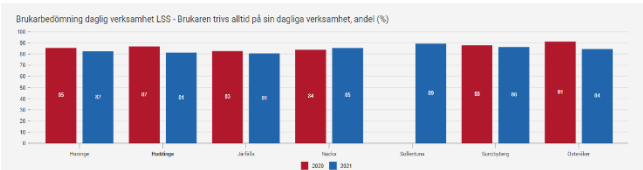
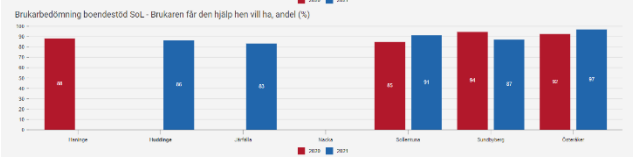
De tre systematiska kontrollerna som rör brukarbedömningarna från den nationella brukarenkäten handlade om att bevaka och bevara den tidigare höga nivån som uppnått. Då resultatet försämrats sedan tidigare mätning kommer måtten att följas som indikatorer i verksamhetsplan för 2022. Vissa indikatorer i brukarundersökningen har där ersatts för att bättre svara mot de områden som för brukarna väger tyngre än andra. Det handlar om bemötandet, förtroendet, tryggheten och delaktigheten.

Riskreducerande åtgärder

Mål / process	Risk	Riskåtgärd
Kvaliteten i omsorgen är hög då Huddinges äldre får det stöd och den hjälp de behöver	Risk för att mat inte kan tillagas på grund av driftstopp av maskinparken i våra tillagningskök.	För att undvika ytterligare driftsstopp, behöver samverkan utvecklas med Huga bostäder och Huddinge Samhällsfastigheter och serviceavtalen ses över. Status Ej klart i år Kommentar <u>Bakgrund</u> Flera stora driftstopp har drabbat kostenheten. Tekniker som upphandlats av HUGE har haft otillräcklig kompetens för att kunna åtgärda driftstoppen. <u>Analys</u> En genomlysning av maskinparken i tillagningsköken har genomförts i samarbete med Huddinge samhällsfastigheter (HUSF). Denna genomfördes av en extern storkökskonsult, Afry AB på uppdrag av HUSF. Genomlysningen har visat att maskinparken på grund av eftersatt service är undermålig och inte håller den standard som krävs för den verksamhet som ska bedrivas. Utöver detta saknas även kompetens att serva maskinparken. HusF har i uppdrag att ta fram service rapporter två år tillbaka i tiden som underlag för analys om vilka maskiner som eventuellt ska bytas och inte åtgärdas på annat sätt vid problem. Enligt den nya lokalprocessen ska kontakten med de kommunala fastighetsbolagen ske genom kommunstyrelseförvaltningen. Utifrån detta har en reviderad projektplan arbetats fram och kommunstyrelsens förvaltning har utsett en representant i arbetsgruppen och en representant i styrgruppen. Under våren 2022 kommer arbetet fortsätta tillsammans med Huddinge samhällsfastigheter för att serviceavtalen för maskinerna ska fungera bättre och driftsstopp undvikas.
Kvaliteten i omsorgen är hög då Huddinges funktionshindrade får det stöd och den hjälp de behöver	Höga hyror kan medföra en risk att personer med funktionsnedsättning, som har behov av att bo i en bostad med särskild service, tackar nej till erbjudande om plats eller får en mycket dålig ekonomi. Om en brukare tackar nej till en plats på bostad med särskild service på grund av hög hyra kan kommunen tvingas till att göra en extern placering vilket kan medföra högre dygnskostnader för kommunen.	Genomföra en omvärldsbevakning och jämföra hur andra kommuner löst frågan kring detta. Stämna av mot statlig utredning rörande boendekostnader rörande bostad med särskild service som redovisas 23 mars 2021. Ta fram ett underlag kring hur hyresnivåerna för den enskilde kan hanteras. Status Klart Kommentar Den statliga utredningen förslår att den som bor i en bostad med särskild service för vuxna enligt 9 § 9 LSS inte ska behöva betala mer för sin bostad än andra människor. De ska därför få ska få ersättning för sina merkostnader avseende hyran. Inga förändringar av hyreslagen föreslås i utredningen. Förslaget har varit ute på remiss där bland annat Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har tillstyrkt förslaget. Inga beslut har ännu fattats. Enligt förslaget ska Försäkringskassan hantera denna ersättning från 1 januari 2023. Försäkringskassan anser att de nya bestämmelserna ska träda i kraft först den 1 januari 2024. Utredningen föreslår även att investeringsstöd ska ges för att få fart på byggandet vilket också skulle ge billigare hyror. Andra kommuner har löst frågan genom att på olika sätt dels genom att sätta ett maxtak på hyran, dels genom kommunala bostadsbidrag. I den utredning som socialförvaltningen genomfört föreslås att ett kommunalt bostadsbidrag införs. Ett eventuellt förslag angående införande beror på vad som händer fortsättningsvis med det statliga beslutet.

Systematiska kontroller

Mål / process	Systematisk kontroll	Status och kommentar																								
Huddinge kommun är en attraktiv arbetsgivare	Prestationsnivå Varför görs kontrollen? Prestationsnivå är den nivå på resultat i medarbetarenkät som sammantaget visar hur väl organisationen skapar förutsättningar för att attrahera och behålla professionella medarbetare då det anger nivån där organisation och medarbetare mår och presterar bra. Målvärdet är ett validerat riktvärde att alltid ligga över 70. Nämndens verksamheter har de senaste åren legat över målvärdet varför förvaltningen kommer att bevaka trenden över tid i form av en systematisk kontroll för att säkra att det goda resultatet bevaras.	Vård- och omsorgsnämnden uppnår en prestationsnivå för året på 71,5. Det innebär att nämndens verksamheter befinner sig i zonen för förändringskraft. Vid senaste mätningen 2020 var värdet 71,2. Ett värde över 70 indikerar att det finns bra förutsättningar för verksamheten att uppnå goda resultat med hög kvalitet. Att verksamheterna inom vård- och omsorgsnämnden har lyckats bibehålla ett högt värde på prestationsnivån vid senaste mätningen visar att det finns ett starkt engagemang, kraft och motivation i verksamheten trots organisationsförändringar, covid-19-pandemin med dess effekter och besparingsåtgärder. Nämndens verksamheter uppnår fortsatt förutsättningarna för att vara en attraktiv arbetsgivare.																								
Kvaliteten i omsorgen är hög då Huddinges funktionshindrade får det stöd och den hjälp de behöver	Kvalitetsindex LSS boende och daglig verksamhet Varför görs kontrollen? Kvalitetsindexet är ett nytt nationellt jämförbart nyckeltal som baseras på brukarnas bedömning av självbestämmande i boende och den dagliga verksamhetens betydelse. Nyckeltalen normaliseras så att alla kommunernas värden placeras på en skala från 0 till 100 där 0 är sämst och 100 är bäst. RKA:s beräkningar baserade på uppgifter från SKR. Nämndens verksamheter redovisar för 2019 bäst resultat i länet av de 20 kommuner som redovisat resultat till den nationella statistiken. Arbetet fortsätter att följas som en systematisk kontroll för att bevaka och bevara det goda resultatet.	Huddinge redovisar näst bäst resultat av sina jämförelsekommuner för 2020. Däremot är resultatet 57, vilket är en kraftig minskning från 2019 då motsvarande resultat var 81. De tre kommunerna som 2019 låg i topp har kraftigt försämrat sina resultat under 2020. Jämförelsekommunernas resultat för 2020 är jämnare än året innan då en större variation mellan kommunerna kunde utläsas. <table border="1"> <caption>Kvalitetsindex LSS boende och daglig verksamhet</caption> <thead> <tr> <th>Kommun</th> <th>2019</th> <th>2020</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Haninge</td> <td>15</td> <td>56</td> </tr> <tr> <td>Huddinge</td> <td>81</td> <td>57</td> </tr> <tr> <td>Järfälla</td> <td>42</td> <td>60</td> </tr> <tr> <td>Nacka</td> <td>75</td> <td>36</td> </tr> <tr> <td>Sollentuna</td> <td>48</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>Stockholm</td> <td>53</td> <td>57</td> </tr> <tr> <td>Österåker</td> <td>73</td> <td>45</td> </tr> </tbody> </table> En annan faktor som påverkar resultatet är kommunerna i övriga riket har i genomsnitt förbättrat sina resultat, vilket förstärker effekten av Huddinges försämrade resultat. Nyckeltalet är relationellt och visar Huddinges resultat i förhållande till övriga kommuner i riket. Det innebär att Huddinge kommunen inte alltid kan påverka resultatet i kraft av egna åtgärder. Indikatoren har i verksamhetsplan 2020 ersatts av andra indikatorer.	Kommun	2019	2020	Haninge	15	56	Huddinge	81	57	Järfälla	42	60	Nacka	75	36	Sollentuna	48	0	Stockholm	53	57	Österåker	73	45
Kommun	2019	2020																								
Haninge	15	56																								
Huddinge	81	57																								
Järfälla	42	60																								
Nacka	75	36																								
Sollentuna	48	0																								
Stockholm	53	57																								
Österåker	73	45																								

Mål / process	Systematisk kontroll	Status och kommentar
	Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Brukaren trivs alltid på sin dagliga verksamhet, andel (%) Varför görs kontrollen? Fråga från nationella brukarenkäten som mäter andelen vuxna med funktionsnedsättning som trivs på sin dagliga verksamhet. Resultaten omfattar såväl privata utförare som verksamheter i egen regi. I 2019 års resultat redovisar Huddinges verksamheter 93 procent, vilket är det tredje bästa resultatet i länet av de 20 kommuner som redovisat resultat. Arbetet fortsätter att följas som en systematisk kontroll för att bevaka och bevara det goda resultatet.	 Huddinges resultat har försämrats i förhållande till tidigare år. Det förändrade resultatet är dock osäkert utifrån att felmarginalen är 7 procent, vilket innebär att det inte säkert kan sägas att en förändring har skett. 66 stycken av de 99 som tillfrågades svarade på enkäten, vilket får avses vara en hög svarsfrekvens. Däremot anmälades aldrig Kvarnens dagliga verksamhet till undersökningen. Det är olyckligt då mer än hälften av personerna med daglig verksamhet är knutna till Kvarnen (113 stycken under undersökningsperioden).
	Brukarbedömning boendestöd SoL - Brukaren får den hjälp hen vill ha, andel (%) Varför görs kontrollen? Fråga från nationella brukarenkäten som mäter andelen personer med boendestöd som upplever att en får den hjälp de vill ha. I 2018 års resultat redovisar Huddinges verksamheter 100 procent, vilket är bäst resultat i länet av de 15 kommuner som redovisat resultat. Arbetet fortsätter att följas som en systematisk kontroll för att bevaka och bevara det goda resultatet.	 51 stycken av 119 tillfrågade svarade i år på enkäten vilket får anses ett bra deltagande. Huddinges resultat är 86 procent, vilket är något lägre än de jämförelsekommuner som genomfört/fått tillräckligt med svar. Den beräknade felmarginalen är 11 procent vilket innebär att skillnaden gentemot andra kommuners resultat inte är statistiskt säkerställd.

Plan för uppföljning och insyn

Nämnderna har i sina verksamhetsplaner redovisat hur de planerar att följa upp de avtal som nämnden tecknat med privata utförare samt de uppdragsbeskrivningar som överenskommit med verksamheter i kommunens egen regi när de agerar i konkurrens med privata utförare. Uppföljningen ska utgå från de mål som angivits av kommunfullmäktige samt de krav som ställts i avtal och uppdragsbeskrivningar.

Redovisa om tillsyn och uppföljning genomförts som planerat, samt sammanfattning av resultat. Resultatet av respektive uppföljning redovisas till relevant mottagare som ett separat ärende.

Uppföljning

Varje nämnd ska följa upp de avtal som nämnden tecknat med privata utförare samt de uppdragsbeskrivningar som överenskommit med verksamheter i kommunens egen regi när de agerar i konkurrens med privata utförare.

Uppföljningen av utförare som ingår i valfrihetssystemet har två övergripande syften; dels att kontrollera att verksamheten utförs i enlighet med avtal och uppdragsbeskrivningar, dels för att utgöra ett underlag i kommunens förbättringsarbete med att utveckla och förbättra verksamhet och tjänster.

Följande verksamhetsområden ingick 2021 i Huddinge kommuns valfrihetssystem inom vård och omsorg.

- Hemtjänst
- Särskilt boende för äldre
- Dagverksamhet för äldre
- Ledsagar- och avlösarservice enligt LSS och ledsagning och avlösning enligt SoL för personer under 18 år
- Boendestöd för personer med funktionsnedsättning

- Korttidshem och lägersvistelse för barn och ungdomar med funktionsnedsättning
- Daglig verksamhet

Under 2021 har olika typer av uppföljning genomförts:

- Avtalsuppföljning - systematisk kontroll att verksamheterna följer avtal/uppdragsbeskrivningar och håller god kvalitet. Avtalsuppföljningen genomförs årligen och har genomförts med hjälp av webbenkäter.
- Fördjupad uppföljning – fördjupad kontroll genomförs på förekommen anledning, till exempel inkomna klagomål, mönster av brister inom en bransch samt vid brister identifierade vid avtalsuppföljning. Fördjupad uppföljning initieras även då nya utförare har startat upp i kommunen. Den fördjupade uppföljningen genomförs genom besök i verksamheten och granskning av dokument.
- Kvalitetsuppföljning - årligen väljs ett särskilt kvalitetstema ut utifrån de inrapporterade resultaten från bland annat brukarundersökningar och avvikelssystem och följs upp. Syftet är att utreda orsakerna och ge kunskap till verksamheterna för att ytterligare utveckla och förbättra verksamheten.

Särskilt boende för äldre

Kundval inom särskilt boende för äldre infördes i april 2021 och omfattar i dag 48 särskilda boenden inklusive särskilda boenden i egen regi.

Privata utförare inom kundvalet

Huddinge kommun har placeringar på 15 privata boenden och det är de som omfattas av avtalsuppföljningen.

Åtta utförare uppfyller samtliga krav medan sju utförare behöver vidta åtgärder i olika grad. Avvikelserna rör i ett fall boendes aktiviteter. Andra avvikelser återfinns inom egenkontrollen där verksamheten systematiskt ska följa upp och utvärdera den egna verksamhetens resultat samt i framtagandet av processer och rutiner för att utveckla och säkra kvaliteten i verksamheten. Avvikelserna inom dessa områden rör främst medarbetarnas delaktighet. Utifrån avvikelserna har dialog med utförare påbörjats för förtydligande av enkätsvar. Kvarstående brister ska sedan hanteras genom en åtgärdsplan. Vid ett särskilt boende kommer en fördjupad uppföljning att göras för att säkerställa att ett påbörjat förändringsarbete sker enligt plan.

Utförare i egen regi inom kundvalet

Fem äldreboenden drivs i egen regi. En utförare uppfyller samtliga krav medan det hos övriga återfinns avvikelser. Avvikelserna har bland annat rört boendes aktiviteter, systematisk uppföljning av brandskydd samt måltidssituationen. De fyra särskilda boenden som har haft avvikelser har delgivits åtgärdsplaner.

Privata utförare med ramavtal

Tre utförare inom ramavtal har följts upp. Inga avvikelser har framkommit vid uppföljningen.

Dagverksamhet för äldre

Huddinge kommun har tre dagverksamheter för äldre och samtliga drivs i egen regi. Under pandemin har verksamheterna inte varit öppna för besök. Det har därför inte varit meningsfullt att följa upp verksamheten.

Daglig verksamhet för personer med funktionsnedsättning

Inom valfrihetssystemet för daglig verksamhet fanns i december 45 olika verksamheter, 30 dagliga verksamheter som drivs av privata utförare och 15 verksamheter som drivs i kommunens egen regi. Under året har en ny verksamhet i privat regi och en ny daglig verksamhet i egen regi tillkommit.

Avtalsuppföljningen visar att verksamheterna inom daglig verksamhet generellt utför uppdraget enligt de krav som finns i gällande avtal och uppdragsbeskrivning. Inga avvikelser har framkommit under året som föranlett en fördjupad uppföljning.

En mindre uppföljning har genomförts om hur pandemin har påverkat deltagarna inom daglig verksamhet. Uppföljningen visar att verksamheterna har haft öppet för deltagarna, lokalerna har anpassats utifrån gällande rekommendationer och att individuella anpassningar har gjorts utifrån riskbedömningar.

Hemtjänst samt ledsagning och avlösning för personer över 18 år

Förändring av kundval hemtjänst 2021

Huddinge kommun har åtta privata hemtjänstföretag, samt kommunens hemtjänst i egen regi. Under 2020 och 2021 har kundvalssystemet hemtjänst förändrats då en del företag har upphört, medan flera nya har

etablerats.

Från och med 2019 ska hemtjänstutförare erhålla ett tillstånd från Inspektionen för vård och omsorg för att få vara verksamma. Tre av kommunens tidigare utförare fick inte tillstånd från Inspektionen för vård och omsorg och har därför upphört 2020 och 2021. Många av den personal som tidigare arbetade med de företagen anställdes av Attendo och många av brukarna från de nedlagda företagen valde att fortsätta sin hemtjänst under Attendo.

Utöver det har kommunen under 2020 och 2021 fått fem nya företag. Flera av dessa hjälper ett mindre antal brukare.

Avtalsuppföljning hemtjänst

Avtalsuppföljningen gjordes i början av 2021 och mäter föregående år. Två företag hade avvikelser och förvaltningen har godkänt deras påföljande åtgärder. Resterande företag, samt kommunens egen regi, uppfyllde kraven i upphandlingen med kommunen.

De privata utförarna har några utvecklingsområden:

- Flera företag har en högre andel personal som saknar utbildning som undersköterska.
- Flera företag har hög nivå av timavlönad personal.
- Flera företag har inte arbetat så mycket med kompetensförsörjning. Endast ett fåtal företag är delaktiga i det statliga äldreomsorgslyftet.
- Flera företag har svårt att följa andra myndigheters föreskrifter och samarbetsavtal.

Fördjupad uppföljning

På grund av pandemin har förvaltningen inte kunnat göra en fördjupad uppföljning med samtliga av de nyetablerade företagen. Förvaltningen besökte två av dem i slutet av 2021 för en fördjupad uppföljning som visade att allt fungerade enligt avtal hos företagen.

Kvalitetsuppföljning – Om *aktiviteter* på särskilda boenden inom funktionshinderområdet

Under 2021 genomfördes en kvalitetsuppföljning inom särskilda boenden för funktionshinderområdet med fokus på hur *aktiviteter* för de boende kan förbättras. Både boende och medarbetare intervjuades om hur aktiviteter förbereds, genomförs och följs upp. Förvaltningen har skrivit en rapport utifrån undersökningen som verksamheterna tar del av.

Några utvecklingsområden som observerades var:

- Bland personal fanns en viss osäkerhet kring vad som menas med individuella aktiviteter. Individuella aktiviteter förväxlas med hushållsgöromål (stödpass).
- Både de boende och personal observerade att brukarnas delaktighet i stödet kan stärkas.
- Personalen påpekade själva att de skulle behöva ha bättre stöd om varför aktiviteter är viktiga för de boende.

Konkurrensprövningsplan

Utifrån påbörjat arbete under hösten 2020 har förvaltningen under 2021 utrett och analyserat verksamheten inom kostenheten, det vill säga den enhet inom egen regi som ansvarar för köken och tillagning av mat inom äldreomsorgen.

Förvaltningens ursprungliga förslag var att undersöka möjligheten att koncentrera produktionen av mat till två tillagningskök för att på så vis dra nytta av stordriftsfördelar och hålla nere kostnader. Förslaget kräver dock ytterligare utrednings- och analysarbete innan förvaltningen kan ta ställning till hur kostenheten bäst ska organiseras. Det utökade uppdraget innebär att jämföra ekonomiska konsekvenser av att koncentrera matproduktionen till två tillagningskök alternativt att behålla produktionen som idag där mat tillagas vid alla vård- och omsorgsboenden. Det utökade utredningsuppdraget kräver ett samarbete med såväl kommunstyrelseförvaltningen som de kommunala fastighetsbolagen och kommer att fortsätta under 2022.

Verksamhetsstatistik

Äldreomsorg och funktionshinderområdet	December 2020	December 2021
Antal personer särskilt boende äldre *	484	587
Antal personer med hemtjänst i ordinärt boende för äldre *	1039	1030
Antal personer med dagverksamhet för äldre *	80	67
Antal personer i bostad med särskild service, LSS **	209	221
Antal personer med daglig verksamhet, LSS **	337	356
Antal personer med personlig assistans, LSS **	57	41
Antal under 65 med boendestöd, SoL***	146	152
Antal personer under 65 år med hemtjänst *	125	135
* Uppgifter från pågående insatser till äldre och personer med funktionsnedsättning enligt socialtjänstlagen. Period september. Avser uppgifter per 31/12 innevarande år. ** Uppgifter från insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade. Avser uppgifter per 1/10 innevarande år. *** Uppgifter från verksamhetssystem, verkställighet, beslut boendestöd LSS. (boendestöd socialpsykiatri exkluderat) Avser uppgifter per 31/12 innevarande år.		

Antal personer med särskilt boende har under 2021 återgått till liknande nivåer inom verksamheten som det var innan covid-19. Med anledning av covid-19 fanns i början av året en viss överkapacitet inom egen regi vilket medförde att vissa boenden hade tomma lägenheter. Under året har antalet tomma lägenheter inom egen regi minskat. I april 2021 infördes valfritetssystem inom särskilt boende för äldre. Detta har gjort att den enskilde har fått en ökad möjlighet att välja boende samt att förvaltningen har en större tillgång på särskilda boendeplatser då fler utförare anslutit sig till kundvalet.

Dagverksamheten har varit påverkad av den pågående pandemin då pågående restriktioner medfört begränsningar av antalet personer som kan delta i verksamten.

Den personliga assistansen har minskat som följd av att de personer som behövde denna insats i samband med pandemin kunnat återgå till sina ordinarie insatser igen.

Andel personer med privata utförare respektive egen regi inom kundvalen (%)		December 2020	December 2021
Hemtjänst	Privat utförare	38%	41%
	Egen regi	62%	59%
Daglig verksamhet LSS	Privat utförare	25%	26%
	Egen regi	75%	74%
Boendestöd	Privat utförare	28%	29%
	Egen regi	72%	71%

Andelen personer med privata utförare har efter flera års nedgående trend börjat öka igen.

Källförteckning

God ekonomi och effektiv verksamhet - ekonomisk hållbarhet

Nämndmål	Indikatorer	Källa
Huddinges äldreomsorg och funktionshinderområde är effektiv	Resursindex äldreomsorg	Kolada - U20008
	Resursindex LSS boende och daglig verksamhet	Kolada - U28001
	Budgethållning (%)	Agresso
Sjukfrånvaron hos medarbetare är låg	Sjukfrånvaro i procent, dag 15-90	Heroma

En kommun där människor trivs och växer - social hållbarhet

Nämndmål	Indikatorer	Källa
Fler äldre kan bo hemma längre	Personer 80 år eller äldre med hemtjänst av det totala antalet med insatser inom särskilt boende eller hemtjänst (%)	Egen beräkning baserat på Kolada-nyckeltal N21705 och N23806
Kvaliteten i omsorgen är hög då Huddinges äldre får det stöd och den hjälp de behöver	Kvalitetsindex äldreomsorg	Kolada - U20404
	Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	Kolada - U21468
	Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - plats på äldreboende, andel (%)	Kolada - U23474
Kvaliteten i omsorgen är hög då Huddinges funktionshindrade får det stöd och den hjälp de behöver	Brukarbedömning gruppboende LSS - Brukaren får den hjälp hen vill ha, andel (%)	Kolada - U28519
	Brukarbedömning serviceboende LSS - Brukaren får den hjälp hen vill ha, andel (%)	Kolada - U28526

Naturkommun som tar klimatansvar - ekologisk hållbarhet

Nämndmål	Indikatorer	Källa
Utsläpp av koldioxid och matsvinn i storköken är på en låg nivå	Fordon med förnyelsebara drivmedel i fordonsflottan (%)	Fordonscontroller kommunstyrelseförvaltningen
	Matsvinn i kommunala verksamheter (kg)	Egen mätning